

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Faunabeheereenheid Noord-Holland

De 5.1.2e

Spaarne 17

2011 CD Haarlem

Gedeputeerde Staten

Contactgegevens

Servicepunt SVT

SVT/VG/OMG

Doorkiesnummer 5.1.2e

5.1.2e@noord-holland.nl

1 | 25

Betreft: Natuurbeschermingswet 1998; gebruik ontheffingen Flora- en faunawet: ganzenbeheer in Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u een beschikking waarbij wij u een vergunning verlenen op grond van artikel 19d, lid 1 van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet). Uw vergunningaanvraag heeft betrekking op het gebruik van de aan uw stichting afgegeven Flora- en faunawet ontheffing om beheer en schadebestrijding uit te voeren, onder meer door middel van populatiebeheer op de soorten grauwe gans, brandgans, nijlgans, Canadese gans, kolgans en rietgans in al hun verschijningsvormen in het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske en de daarbij horende bufferzones conform bijbehorende Uitvoeringsplan, met uitzondering van de beoogde maatregelen in de maand oktober. Deze aanvraag is door ons ontvangen op 1 april 2015. De ontvangst van deze aanvraag is door ons bevestigd bij brief van 1 april 2015 (kenmerk 594026/594231).

Besluit

Wij verlenen u hierbij een vergunning conform artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet voor het gebruik van de aan uw stichting afgegeven Flora- en faunawet ontheffingen om beheer en schadebestrijding uit te voeren, onder meer door middel van populatiebeheer, binnen de grenzen van het Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske en de bijbehorende bufferzones voor de bestrijding van de soorten grauwe gans, brandgans, nijlgans, Canadese gans, kolgans en rietgans in al hun verschijningsvormen conform verkregen Uitvoeringsplan¹ (ons kenmerk 642461), dit met uitzondering van maatregelen in de maand oktober. Effecten van de maatregelen in die

¹ Uitvoeringsplan beheer jaarrond verblijvende ganzen N2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske, Natuurlijk! Fauna advies en Altenberg & Wymenga, definitief, versie 4.2 dd 25 juni 2015.

Verzenddatum

29 JUNI 2015

Kenmerk

594026/638726

Uw kenmerk

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (5.1.2e)

Fax (5.1.2e)

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

maand hebben thans onvoldoende wetenschappelijke onderbouwing en kwantificering van de effecten. Mogelijke significant negatieve effecten in die maand zijn nu niet uit te sluiten en daarom conform voorschriften niet toegestaan.

Met deze vergunning wordt het mogelijk gemaakt om de relevante ontheffingen op basis van de Ff-wet óók te gebruiken binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied.

De Faunabeheereenheid kan jachtakehouders en grondgebruikers (hierna: gemachtigde) toestemming verlenen tot gebruik van deze vergunning. De gemachtigde mag zich laten vergezellen door mede-uitvoerders.

Voorschriften en beperkingen

1. De gemachtigde dient - tezamen met de toestemming - een kopie van de vergunning en bijbehorend Uitvoeringsplan (ons kenmerk 642461) te ontvangen van de Faunabeheereenheid.
2. De gemachtigde dient ervoor zorg te dragen dat mede-uitvoerders een kopie van deze vergunning én van het Uitvoeringsplan zijn verstrekt. De gemachtigde en mede-uitvoerders dienen op de hoogte te zijn van de inhoud van het Uitvoeringsplan en de vergunning.
3. Een kopie van de vergunning en van het Uitvoeringsplan dienen (naast de bescheiden op grond van de Ff-wet ontheffing) aantoonbaar aanwezig te zijn op of nabij het veld waar de gemachtigde en de mede-uitvoerders gerechtigd tot uitvoering zijn.
4. De uitvoering van de activiteiten vindt, met uitzondering van maatregelen in de maand oktober, plaats op de wijze zoals door u is weergegeven in het door u overgelegde Uitvoeringsplan (ons kenmerk 642461) en conform het gestelde in deze vergunning.
5. De uitvoering vindt enkel plaats van zonsopkomst tot zonsondergang in de periode van 1 februari tot 1 oktober.
6. De faunabeheereenheid ziet erop toe dat de gecompartmenteerde wijze van uitvoering conform Uitvoeringsplan aantoonbaar voorafgaand aan de uitvoering wordt gecoördineerd door één partij middels een logboek welke op verzoek aan de toezichthouder getoond dient te worden.
7. Het gebruik van deze vergunning mag niet eerder plaatsvinden dan dat de gemachtigde hiervan ten minste één uur vóór aanvang van de uitvoering melding heeft gedaan van de naam van de uitvoerder, de datum, het tijdstip van uitvoering, het betreffende Natura2000-gebied en het gebiedsnummer, de uit te voeren maatregel/activiteit en eventuele bijzonderheden, bij de sector Handhaving van de provincie Noord-Holland (email adres: 5.1.2e @noord-holland.nl) conform het bijgevoegde meldingsformulier of telefonisch via het Servicepunt SVT, tel nr.

5.1.2e Mocht er na de melding een wijziging of annulering plaatsvinden dan dient dit, voor het tijdstip aanvang uitvoering van de oorspronkelijke melding gemeld te worden bij het bovengenoemde e-mail adres of servicepunt.

Het niet naleven van deze voorschriften en beperkingen kan, naast eventuele intrekking van de vergunning, strafvervolgning tot gevolg hebben.

Geldigheid van de vergunning

De vergunning is geldig vanaf de datum van ontvangst, gedurende de looptijd van het huidige Fauna Beheerplan. Hiermee is de looptijd van de vergunning tot maximaal 3 maart 2020, of zo veel eerder als er een nieuw Fauna Beheerplan wordt vastgesteld.

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag
- B. Wettelijk kader Nb-wet
- C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag
- D. Zienswijzen en reactie op zienswijzen
- E. Slotoverwegingen
- F. Procedure en samenhangende besluiten
- G. Kennisgeving
- Meldingsformulier

A. Onderwerp aanvraag

Op grond van de Ff-wet heeft ons College aan Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem meerdere ontheffingen afgegeven welke zien op de bestrijding van diverse ganzensoorten teneinde de door deze ganzensoorten te veroorzaken gewasschade te voorkomen. Wanneer deze bestrijding plaatsvindt binnen de grenzen van Natura 2000-gebieden kan dit leiden tot verstoring van de voor die gebieden geldende instandhoudingsdoelen. Op grond van artikel 19d van de Nb-wet is dat verboden indien daarvoor geen vergunning is verkregen.

De onderhavige vergunning is een dergelijke vergunning op grond van artikel 19d, lid 1, van de Natuurbeschermingswet 1998. Op grond van deze vergunning is het toegestaan om de op grond van de Ff-wet ten behoeve van ganzenbestrijding afgegeven ontheffingen én de aanwijzing op grond van artikel 67 van de Ff-wet ten behoeve van ganzenbestrijding, te gebruiken binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.

De bestrijding van grauwe gans, brandgans, nijlgans en de Canadese gans wordt geëffectueerd door middel van legselbehandeling alsmede door middel van ruivangst en (koppel)afschot, voor zover hiervoor

ontheffingen of aanwijzingen conform artikelen 67 of 68 Ff-wet zijn verleend en conform het door u ingediende Uitvoeringsplan, met uitzondering van de maand oktober. Het populatiebeheer van de rietgans en kolgans wordt geeffectueerd door middel van legselbehandeling, zoals omschreven in het Uitvoeringsplan.

In het Uitvoeringsplan worden verschillende typen beheermaatregelen beschreven. Het gaat hierbij om:

- (koppel)afschot koppelvormende ganzen (1 februari - 15 maart op de percelen van Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland en bij voorkomen van de broedende roerdomp of watersnip enkel in februari);
- legselbehandeling (2-3 x per jaar van 1 maart - 15 mei);
- vangst van ruiende ganzen (15 mei - 15 juli)
- afschot (september).

De werkwijze staat beschreven in het Uitvoeringsplan en de daarbij horende kaarten waarbij de volgende uitgangspunten worden gebruikt:

Koppelaafschot:

- Op de percelen in beheer bij Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland wordt de maatregel koppelaafschot na 15 maart niet meer toegepast in het belang van andere dan Natura 2000-doelsoorten (weidevogels).
- Koppelaafschot wordt gezoneerd uitgevoerd, waarbij per gebiedsdeel maximaal 1 dagdeel per week door maximaal 3 personen uitvoering plaatsvindt.
- (Koppel)afschot mag niet hetzelfde dagdeel op de aanliggende gebieden worden uitgevoerd, zoals weergegeven in de bijlagen van het Uitvoeringsplan. Een aanliggend gebied is een gebied dat op de grens een ander gebied raakt.
- De maatregelen ten behoeve van koppelaafschot worden aantoonbaar voorafgaand aan de uitvoering gecoördineerd uitgevoerd door de WBE.
- Koppelaafschot vindt niet plaats ter hoogte van en in de omgeving van slaapplekken van grutto, smient, grauwe gans en kraakeend.
- Bij het voorkomen van de roerdomp of de watersnip in de gebieden wordt 1 maart als einddatum voor koppelaafschot gehanteerd.
- Alle gedode ganzen dienen uit het gebied te worden meegenomen.
- Indien een gans belandt in een voor betreding gevoelig habitatype, zal deze opgehaald worden met een apporterende hond zodat menselijke betreding achterwege blijft.

Legselbehandeling:

- Groeilocaties van vochtige heiden (laagveengebied) en overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en hoogveenbos (verder: kwetsbare habitattypen) worden niet betreden.
- De bekende broedlocaties van de roerdomp, bruine kiekendief en snor worden tijdens legselbehandeling niet bezocht.
- Legselbehandeling vindt 2 tot 3 keer per jaar plaats in de periode 1 maart – a5 mei.
- Legselbehandeling wordt gecoördineerd uitgevoerd door grondgebruikers en medewerkers van de terrein beherende organisaties (Landschap Noord-Holland, Staatsbosbeheer, Recreatieschap Het Twiske) en de Wildbeheereenheid.

Ruivangst:

- De vangploeg bestaat uit een groep van maximaal 6 personen die langzaam varend en/of lopend de ganzen richting de vangkraal drijven.
- Voorafgaand aan de vangacties wordt contact opgenomen met de plaatselijke beheerder en wordt de vangstrategie overlegd, teneinde verstoring zo veel als mogelijk te voorkomen en eventuele kwetsbare plekken te mijden.
- De vanglocaties zullen altijd in samenspraak met de beheerder worden vastgesteld. De vangperiode loopt van 15 mei (start rui grauwe ganzen) tot 15 juli (einde rui brandganzen).
- Groeilocaties van kwetsbare habitattypen worden niet betreden.
- Broedlocaties van de roerdomp, bruine kiekendief en snor worden niet betreden.

Afschot:

- Afschot wordt gezoneerd uitgevoerd, waarbij per gebiedsdeel maximaal 1 dagdeel per week door maximaal 6 personen uitvoering plaatsvindt.
- Afschot mag niet hetzelfde dagdeel op de aanliggende gebieden worden uitgevoerd.
- De maatregelen ten behoeve van afschot worden aantoonbaar voorafgaand aan de uitvoering gecoördineerd uitgevoerd door de WBE.
- Voor terreindelen in beheer bij Staatsbosbeheer wordt deze maatregel pas ingezet vanaf 21 juni in verband met andere soorten dan Natura 2000-doelsoorten.
- Het afschot van de overzomerende ganzen wordt door maximaal 6 personen uitgevoerd waarbij in kwetsbare habitattypen gebruik zal worden gemaakt van een apporterende hond. Menselijk betreding van deze habitattypen zal derhalve niet plaatsvinden.
- Afschot vindt niet plaats ter hoogte van en in de omgeving van slaapplekken van grutto, smient, grauwe gans en krakeend.

- Afschot zal in de gebieden met broedbiotoop van de kwalificerende soorten roerdomp, watersnip, snor, rietzanger, bruine kiekendief, kemphaan of visdief vanaf 15 maart tot en met 31 augustus niet plaatsvinden.
- (Koppel)afschot vindt in de periode 1 maart/15 februari tot 1 augustus niet plaats in de bufferzones, zoals weergegeven in bijlage 3 van het Uitvoeringsplan.

De uitvoering van de maatregelen is nader toegelicht in hoofdstuk 4 en bijlage 1 van het Uitvoeringsplan.

Flora- en faunawet

De Nb-wet aanvraag betreft de grauwe gans, brandgans, nijlgans, Canadese gans, kolgans en rietgans in al hun verschijningsvormen. Het afschot en de ruivangst zal plaatsvinden op grond van de hiervoor geldende ontheffing ex artikel 68 van de Ff-wet voor de brandgans en de grauwe gans. Voor de nijlgans is het afschot op grond van de voorwaarden uit de aanwijzing ex artikel 67 Ff-wet. Voor populatiebeheer van de Canadese gans is een landelijke vrijstelling afgegeven ten behoeve van landbouwschade, op grond van artikel 65 Ff-wet. De maatregelen tegen de kolgans en rietgans zullen enkel middels legselbehandeling plaatsvinden.

Deze Nb-wet vergunning laat onverlet dat de soorten grauwe gans, brandgans, nijlgans, Canadese gans, kolgans en rietgans in al hun verschijningsvormen slechts bestreden mogen worden indien en voor zover daarvoor op grond van de Ff-wet een aanwijzing of ontheffing is verleend.

B. Wettelijk kader Nb-wet

Bevoegdheid tot vergunningverlening

Op grond van artikel 2, lid 1, in samenhang met artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet zijn gedeputeerde staten van de provincie waarin een Natura 2000-gebied geheel of grotendeels is gelegen, het bevoegd gezag ten aanzien van de beoordeling van een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet. In uitzondering hierop is de Minister van EZ bevoegd om te besluiten op een vergunningaanvraag die betrekking heeft op handelingen die zijn opgenomen in het Besluit vergunningen Nb-wet. Omdat de door u aangevraagde vergunning geen betrekking heeft op een zodanige activiteit, is ons College het bevoegd gezag voor de beslissing op uw aanvraag.

Beoordeling aanvraag

Op grond van artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet is een vergunning vereist voor het uitvoeren van projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect

kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Natuurlijke kenmerken van het gebied

De delen Ilperveld, Varkensland en Oostzanerveld van het gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske zijn bij besluit van 23 mei 2013 aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 (hierna: de Habitatrichtlijn).

De delen Ilperveld, Varkensland en Twiske van het gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske zijn voorts bij besluit van 23 mei 2013 aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (hierna: de Vogelrichtlijn).

Voor een omschrijving van de doelen en hun staat van instandhouding wordt verwezen naar het Uitvoeringsplan en de gebiedendatabase².

C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in 3 stappen:

1. identificeren mogelijke negatieve effecten;
2. toets aan de instandhoudingsdoelstellingen;
3. bepalen van cumulatieve effecten vanwege de uitvoering van andere activiteiten.

Voor de beoordeling van de aanvraag hebben wij gebruik gemaakt van de bij de vergunningaanvraag ingediende rapporten en overige informatiebronnen:

- Uitvoeringsplan beheer jaarrond verblijvende ganzen N2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske, Natuurlijk! Fauna advies en Altenberg & Wymenga, definitief, versie 4.2 dd 25 juni 2015.
- het rapport "Schadebestrijding ganzen en vos in en nabij Natura 2000-gebieden", (Tauw 2012 hierna: Tauw-rapport).
- het rapport 'Ganzenbeheer in Noord-Holland, Gevoeligheid voor kwalificerende waarden', Altenburg & Wymenga (2015).
- Ganzenbeheerplan NH 2015-2020 (2015).

²<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=8&id=n2k92>

Ad 1 Identificeren mogelijke negatieve effecten

De deelgebieden waar de maatregelen legselbehandeling, ruivangsten en afschot mogelijk zijn overlappen met groeilocaties van kwalificerende habitattypen en -soorten, broedgebied van kwalificerende vogelsoorten en slaappleatsen of foerageergebieden van niet-broedvogels.

De mogelijke effecten door betreding ten behoeve van ruivangst, legselbehandeling en afschot bestaan uit de optische en akoestische verstoringen op de kwalificerende habitattypen en -soorten en vogelsoorten. Het effect van verstoring hangt samen met de routes die worden gevolgd en de frequentie van terreinbezoeken.

Het effect van betreding op habitattypen is dat bij het meermaals betreden van groeilocaties vegetatie kan worden beschadigd. Verstoring van kwalificerende habitatsoorten door betreding en (koppel)afschot is mogelijk. Kwalificerende broedvogels kunnen tijdens de broedperiode door (koppel)afschot worden verstoord als gevolg van geluidbelasting en het zichtbare aspect van afschot. Broedlocaties van kwalificerende broedvogels zijn uitgesloten van betreding ten behoeve van (koppel)afschot en legselbehandeling.

Het effect van afschot op niet-broedvogels is dat deze binnen hun verstoringafstand kunnen wegvliegen, wegzwemmen of wegduiken in de vegetatie (A&W 2015). De verstoringreacties kunnen echter van situatie tot situatie sterk verschillen. De effecten van verstoringincidenten op het aantal niet-broedvogels dat in een gebied verblijft blijkt niet uit vastgestelde verstoringafstanden, omdat niet duidelijk is of vogels na een storing weer terugkeren. Het daadwerkelijke effect is afhankelijk van het gebruikte materiaal, de gevolgde werkwijze, de intensiteit, frequentie en duur van de activiteit, de gevoeligheid van de betrokken soorten, het landschapstype en de beschikbaarheid van alternatieve uitwijkgebieden of rustgebieden.

Ad 2 Toets aan de instandhoudingsdoelstellingen

De aanvraag betreft het gebruik van de aan uw stichting afgegeven Flora- en faunawet ontheffing om beheer en schadebestrijding uit te voeren, onder meer door middel van populatiebeheer op de in het Uitvoeringsplan omschreven wijze. Uit het Uitvoeringsplan blijkt dat het populatiebeheer op die wijze geen effect heeft op de instandhoudingsdoelen. Enkel voor populatiebeheer van de ganzen in de maand oktober is naar onze mening onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd en gekwantificeerd in het Uitvoeringsplan dat afschot van de aanwezige kwalificerende grauwe gans geen kans geeft op een significant effect.

Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de overwinterende grauwe gans zouden in de maand oktober kunnen ontstaan door de optische en akoestische aspecten van afschot. Dit kan

tot gevolg hebben dat de overwinterende grauwe gans wegvliegt en het gebied gaat vermijden, waardoor de overwinterende gans geen gebruik zal maken van de bestaande draagkracht van het gebied. De rust en veiligheid van het gebied wordt mogelijk aangetast door de uitvoering van de ganzenbeheermaatregelen in oktober. Nu reeds in oktober de eerste overwinterende grauwe ganzen in Nederland arriveren en een deel daarvan zijn plek zoekt in het betreffende N2000-gebied, dient dat gebied vanaf oktober geschikt te zijn voor de overwinterende grauwe gans. Teneinde te kunnen waarborgen dat het betreffende Natura 2000-gebied vanaf oktober voldoende geschikt blijft voor de grauwe gans om in het gebied te kunnen rusten, foerageren en eten, wordt de maand oktober uitgesloten van de periode waarin de maatregelen plaatsvinden.

De maand oktober is dan ook conform voorschrift 4 en 5 uitgesloten van maatregelen zodat wij met zekerheid kunnen stellen dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van de overwinterende grauwe gans zijn uitgesloten.

Beheerplan

Voor elk Natura 2000-gebied moet op termijn een beheerplan worden opgesteld. Het beheerplan zal informatie bevatten over de aanwezigheid van natuurwaarden, de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de instandhoudingmaatregelen die daartoe getroffen dienen te worden. Het beheerplan kan daarnaast beschrijven welke handelingen en ontwikkelingen het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Voor het Natura 2000-gebied waar deze aanvraag op ziet is op dit moment nog geen beheerplan als bedoeld in artikel 19a van de Nb-wet vastgesteld. Een beheerplan is derhalve niet bij de beoordeling van de aanvraag betrokken.

Effectanalyse

Habitattypen

Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is aangewezen als beschermingsgebied voor de volgende habitattypen: kranwierwateren, vochtige heiden (laagveengebied), ruigten en zomen (harig wilgenroosje), overgangs- en trilvenen (veenmosrietland) en hoogveenbossen. Alle typen bevinden zich onder het instandhoudingsdoel en hebben voor hun oppervlakte omvang en kwaliteit een behoudsdoelstelling, dan wel een uitbreidingsdoelstelling. De habitattypen vochtige heiden, overgangs- en trilvenen en hoogveenbossen zijn betredingsgevoelige habitattypen in dit Natura 2000-gebied.

Op basis van de bij de vergunningaanvraag ingediende rapporten en de eerder genoemde overige informatiebronnen kan het volgende gesteld worden over de effecten op de habitattypen.

- *Kranswierwateren*

De instandhoudingsdoelstelling voor kranswierwateren is uitbreiding oppervlak en behoud kwaliteit. In het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske komt circa 8 ha kranswierwateren voor, met name in het Oosterzanerveld en in beperkte mate in het Ilperveld. Het habitatype is niet gevoelig voor de geselecteerde maatregelen. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van kranswierwateren zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Vochtige heiden*

De instandhoudingsdoelstelling voor vochtige heiden is uitbreiding oppervlak en behoud kwaliteit. In het Natura 2000-gebied "Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske" komt circa 2 ha vochtige heiden voor op percelen in het Oosterzanerveld en het Ilperveld. Dit habitatype is gevoelig voor betreding en is conform Uitvoeringsplan uitgesloten van menselijke betreding ten behoeve van (koppel)afschot, ruivangst en legselbehandeling. Bij (koppel)afschot zal voor het ophalen van de ganzen uit dit gebied een apportionerende hond worden gebruikt. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van vochtige heiden zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Ruigten en zomen*

De instandhoudingsdoelstelling voor ruigten en zomen is behoud voor oppervlak en kwaliteit. In het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske komt circa 33 ha ruigten en zomen voor, met name in het Oosterzanerveld en het Ilperveld. In een beperkt deel van het Ilperveld ter grootte van circa 3 ha is het habitatype van goede kwaliteit. Het habitatype is niet betredingsgevoelig. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van ruigten en zomen zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Overgangs- en trilvenen*

De instandhoudingsdoelstelling voor overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is uitbreiding oppervlak en behoud kwaliteit. In het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske komt circa 49 ha overgangs- en trilvenen voor in het Oosterzanerveld en het Ilperveld. De trend is licht negatief. Dit habitatype is gevoelig voor betreding en is conform Uitvoeringsplan uitgesloten van menselijke betreding ten behoeve van (koppel)afschot, ruivangst en legselbehandeling. Bij (koppel)afschot zal voor het ophalen van de ganzen uit dit gebied een apportionerende hond worden gebruikt.

Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van overgangs- en trilvenen zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Hoogveenbossen*

De instandhoudingsdoelstelling voor hoogveenbossen (veenmosrijk berkenbroekbos) is behoud oppervlak en kwaliteit. In het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske komt circa 8 ha hoogveenbos voor. Dit habitatype is gevoelig voor betreding en is conform Uitvoeringsplan uitgesloten van menselijke betreding ten behoeve van (koppel)afschot, ruivangst en legselbehandeling. Bij (koppel)afschot zal voor het ophalen van de ganzen uit dit gebied een apporterende hond worden gebruikt. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van hoogveenbossen zijn met zekerheid uit te sluiten.

Habitatsoorten

Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is aangewezen als beschermingsgebied voor de volgende habitatsoorten: bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierendonderpad, meervleermuis en noordse woelmuis. De soorten, met uitzondering van de kleine modderkruiper, bevinden zich onder het instandhoudingsdoel. Voor alle soorten geldt een behoudsdoelstelling.

Op basis van de bij de vergunningaanvraag ingediende rapporten en de eerder genoemde overige informatiebronnen kan het volgende gesteld worden over de effecten op de habitatsoorten.

- *Bittervoorn*

De bittervoorn komt in het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske voor in Oostzanerveld, Ilperveld en Varkensland. De bittervoorn kan gevoelig zijn voor verstoring door geweeschoten. Door de lage frequentie van mogelijke verstoring door geweeschoten van 1 dagdeel per week, zoals omschreven in het Uitvoeringsplan, kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de bittervoorn zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Kleine modderkruiper*

De kleine modderkruiper komt binnen het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske voor in Oostzanerveld en Varkensland, en mogelijk ook in Ilperveld. De kleine modderkruiper kan gevoelig zijn voor verstoring door geweeschoten. Door de lage frequentie van mogelijke verstoring door geweeschoten van 1 dagdeel per week, conform het Uitvoeringsplan, kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de kleine modderkruiper zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Rivierdonderpad*

De rivierdonderpad komt in het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske voor in Oostzanerveld en Ilperveld. De rivierdonderpad is tevens waargenomen in de Twiskepolder. De rivierdonderpad kan gevoelig zijn voor verstoring door geweerschoten. Door de lage frequentie van mogelijke verstoring door geweerschoten van 1 dagdeel per week, conform het Uitvoeringsplan, kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de rivierdonderpad zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Meervleermuis*

De meervleermuis foerageert in grote delen van het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. De uitvoering van de maatregelen vindt overdag plaats en heeft geen overlap in tijd met de mogelijke aanwezigheid van de 's nachts foeragerende meervleermuis. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de meervleermuis zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Noordse woelmuis*

De noordse woelmuis komt in grote delen van het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske voor in rietlanden, ruigten, trilvenen en op eilandjes. De noordse woelmuis kan gevoelig zijn voor verstoring door geweerschoten. Door de lage frequentie van mogelijke verstoring door geweerschoten van 1 dagdeel per week kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de noordse woelmuis zijn met zekerheid uit te sluiten.

Broedvogels

Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is aangewezen als beschermingsgebied voor de volgende broedvogels: roerdomp, bruine kiekendief, kemphaan, visdief, watersnip, snor en rietzanger. De gekwalificeerde soorten, met uitzondering van de bruine kiekendief, bevinden zich onder het instandhoudingsdoel en hebben een behoudsdoelstelling, dan wel een uitbreidingsdoelstelling.

Op basis van de bij de vergunningaanvraag ingediende rapporten en de eerder genoemde overige informatiebronnen kan het volgende gesteld worden over de effecten op de broedvogels.

- *Roerdomp*

De instandhoudingsdoelstelling voor de roerdomp is behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor 17 broedparen (seizoensgemiddelde). In de periode 2003-2006 zijn er 15 broedparen vastgesteld. In 2011 zijn er 11 paren vastgesteld. Het aantal broedparen van de roerdomp bevindt

zich daarmee onder het instandhoudingsdoel. Het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske heeft voor de roerdomp een functie als broedgebied. De roerdomp broedt in natte rietpercelen met overjarig riet. (Koppel)afschot vindt, conform het Uitvoeringsplan, niet plaats in de broedperiode van de roerdomp van 1 maart tot en met 31 augustus. Bij legselbehandeling en ruivangst worden de (bekende) broedlocaties van de roerdomp niet betreden. Mogelijke effecten van verstoring van de broedende roerdomp in de broedperiode door (koppel)afschot, legselbehandeling en ruivangst worden tot een minimum beperkt door uitsluiting van de bekende broedlocaties en zonering in tijd en plaats zoals verwoord in het Uitvoeringsplan. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de broedende roerdomp zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Bruine kiekendief*

De instandhoudingsdoelstelling voor de bruine kiekendief is behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor 15 broedparen (seizoensgemiddelde). In de periode 2003-2006 zijn er 12-16 broedparen vastgesteld. In 2010-2011 zijn er 7-9 broedende paren vastgesteld. Het aantal broedparen van de bruine kiekendief bevindt zich daarmee onder het instandhoudingsdoel. Het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske heeft voor de bruine kiekendief een functie als broedgebied. De bruine kiekendief broedt in rietmoerassen en oeverzones van meren. (Koppel)afschot vindt, conform het Uitvoeringsplan, niet plaats op de bekende broedlocaties van de bruine kiekendief van 15 april tot en met 31 augustus. Bij legselbehandeling en ruivangst worden de (bekende) broedlocaties van de bruine kiekendief niet betreden. Mogelijke effecten van verstoring van de broedende bruine kiekendief in de broedperiode door (koppel)afschot, legselbehandeling en ruivangst worden tot een minimum beperkt door uitsluiting van de bekende broedlocaties en zonering in tijd en plaats zoals verwoord in het Uitvoeringsplan. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de broedende bruine kiekendief zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Kemphaan*

De instandhoudingsdoelstelling voor de kemphaan is uitbreiding omvang en kwaliteit leefgebied voor 20 broedparen (seizoensgemiddelde). In 2006 is voor het laatst een broedpaar waargenomen in het gebied. Het aantal broedparen van de kemphaan bevindt zich daarmee onder het instandhoudingsdoel. Het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske heeft voor de kemphaan een functie als broedgebied. De kemphaan broedt in extensief beheerde schrale graslanden in mozaïek met plasdraspercelen. Afschot vindt conform het Uitvoeringsplan niet plaats op de bekende broedlocaties van de kemphaan van 15 april tot en met

31 augustus. Bij legselbehandeling en ruivangst worden de (bekende) broedlocaties van de kempfaan niet betreden, daar de kempfaan broedt op schraal grasland en ganzen in moeras- en ruigtevegetaties met meer dekking. Mogelijke effecten van verstoring van de broedende kempfaan in de broedperiode door legselbehandeling en ruivangst worden tot een minimum beperkt door zonering in tijd en plaats zoals verwoord in het Uitvoeringsplan. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de broedende kempfaan zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Visdief*

De instandhoudingsdoelstelling voor de visdief is behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor 180 broedparen (seizoensgemiddelde). In 2006 zijn er circa 40 broedende paren in Oostzanerveld en Ilperveld vastgesteld. Het aantal broedparen van de visdief bevindt zich onder het instandhoudingsdoel. Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske heeft voor de visdief een functie als broedgebied. (Koppel)afschot vindt conform het Uitvoeringsplan niet plaats in de broedperiode van de visdief van 15 april tot en met 31 augustus. Bij legselbehandeling en ruivangst worden de (bekende) broedlocaties van de visdief niet betreden, daar de visdief broedt op percelen met kale plekken en ganzen in moeras- en ruigtevegetaties met meer dekking. Mogelijke effecten van verstoring van de broedende visdief in de broedperiode door legselbehandeling en ruivangst worden tot een minimum beperkt door zonering in tijd en plaats zoals verwoord in het Uitvoeringsplan. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de broedende roerdomp zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Watersnip*

De instandhoudingsdoelstelling voor de watersnip is uitbreiding omvang en kwaliteit leefgebied voor 60 broedparen (seizoensgemiddelde). In 2006 zijn er circa 22 broedende paren in Oostzanerveld en Ilperveld waargenomen. Het aantal broedparen van de watersnip bevindt zich onder het instandhoudingsdoel. Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske heeft voor de watersnip een functie als broedgebied. (Koppel)afschot vindt conform het Uitvoeringsplan niet plaats in de broedperiode van de watersnip van 1 maart tot en met 31 augustus. Bij legselbehandeling en ruivangst worden de (bekende) broedlocaties van de watersnip niet betreden, daar de watersnip broedt op nat grasland, vaak met laag half open moeras, en ganzen in moeras- en ruigtevegetaties met meer dekking. Mogelijke effecten van verstoring van de broedende watersnip in de broedperiode door legselbehandeling en ruivangst worden tot een minimum beperkt door zonering in tijd en plaats zoals verwoord in het Uitvoeringsplan. Significante negatieve effecten op de

instandhoudingsdoelstellingen van de broedende watersnip zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Snor*

De instandhoudingsdoelstelling voor de snor is behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor 50 broedparen (seizoensgemiddelde). Het aantal broedparen in de periode 2003-2006 is geschat op 40-70. De snor broedt in moerasgebieden met uitgestrekte vegetaties van riet, lisdodde, zegge of galigaan. Het aantal broedparen van de snor bevindt zich onder het instandhoudingsdoel. Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske heeft voor de snor een functie als broedgebied. (Koppel)afschot vindt, conform het Uitvoeringsplan, niet plaats in de broedperiode van de snor van 1 april tot en met 31 augustus. Bij legselbehandeling en ruivangst worden de (bekende) broedlocaties van de snor niet betreden. Mogelijke effecten van verstoring van de broedende snor in de broedperiode door legselbehandeling en ruivangst worden tot een minimum beperkt door uitsluiting van de bekende broedlocaties en zonering in tijd en plaats zoals verwoord in het Uitvoeringsplan. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de broedende snor zijn met zekerheid uit te sluiten.

- *Rietzanger*

De instandhoudingsdoelstelling voor de rietzanger is behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor 800 broedparen (seizoensgemiddelde). Het aantal broedparen in de periode 2000-2004 is op meer dan 1.000 geschat. De rietzanger broedt hoofdzakelijk in drogere, ruige rietvegetaties. Het aantal broedparen van de rietzanger bevindt zich boven het instandhoudingsdoel. Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske heeft voor de rietzanger een functie als broedgebied. (Koppel)afschot vindt, conform het Uitvoeringsplan, niet plaats in de broedperiode van de rietzanger van halverwege april tot september. Mogelijke effecten van verstoring van de broedende rietzanger in de broedperiode door legselbehandeling en ruivangst worden tot een minimum beperkt door de lage frequentie van betreding van mogelijke broedlocaties en zonering in tijd en plaats zoals verwoord in het Uitvoeringsplan. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de broedende rietzanger zijn met zekerheid uit te sluiten.

Niet-broedvogels

Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is voorts aangewezen als overwinteringsgebied en rustplaats in de trek-zone van trekvogelsoorten. Daarom zijn met name de leefgebieden in de trekperiode van deze vogel van belang. Voor Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske zijn de volgende niet-broedvogels aangewezen: grauwe gans, smient, krakeend, slobbeend,

meerkoet en grutto. Hiervan bevinden de laatste drie soorten zich onder het instandhoudingsdoel. De niet-broedvogels hebben voor hun omvang en kwaliteit van hun leefgebied een behoudsdoelstelling.

De maatregelen koppelafschot en afschot zullen overdag en gecompartmenteerd plaatsvinden conform kaartmateriaal van bijlage 2 uit het Uitvoeringsplan. De maatregelen vinden conform voorschrift 4 en 5 niet plaats in de meest kwetsbare overwinteringsperiode voor deze niet-broedvogels (1 oktober tot 1 februari).

Op basis van de bij de vergunningaanvraag ingediende rapporten en de eerder genoemde overige informatiebronnen kan het volgende gesteld worden over de effecten op de niet-broedvogels.

- *Grauwe gans*

De instandhoudingsdoelstelling voor de grauwe gans is behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor 90 vogels (seizoensgemiddelde). In de periode 2008-2009 is een seizoensgemiddelde aangetroffen van 1323 vogels, waarbij de aantallen in de loop der jaren toenamen. In 2012-2013 is het aantal verder gestegen naar 1859. De grauwe gans is oorspronkelijk een wintergast in het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske, maar de soort is tegenwoordig jaarrond aan te treffen. De grauwe gans kan ook in de zomer in hoge aantallen worden aangetroffen en broedt tevens in het gebied. Het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is echter alleen aangewezen als overwinteringsgebied en rustplaats in de trek-zone van trekvogelsoorten (art. 4.2 Vogelrichtlijn). De soort rust in het Twiske en foerageert op matig tot intensief bemeste beheerde graslanden in de omliggende gebieden. Het huidige aantal van de grauwe gans (tabel 2.1 Uitvoeringsplan) in het gehele gebied wordt geschat op ongeveer 20x hoger dan het instandhoudingsdoel. De overwinter- en trekperiode van de grauwe gans loopt van september tot en met april. Door populatiebeheer in februari tot en met september is daardoor overlap in tijd in de maanden februari, maart, april en september. De maatregel koppelafschot van 1 februari tot 1 maart is gericht op een reductie van overzomerende grauwe ganzen. Het gebied is echter tevens aangewezen voor overwinterende grauwe ganzen. Op grond van gedrag zijn de koppelvormende overzomerende ganzen en de overwinterende ganzen goed te onderscheiden (van der Hut & Bruinzeel 2015). Overwinterende ganzen houden zich op in groepen, ze zijn niet territoriaal en niet agressief naar soortgenoten. Als groep kunnen ze makkelijk uitwijken naar andere percelen en gebieden. Koppelvormende (overzomerende) ganzen zonderen zich als stel af van de groep, gedragen zich territoriaal ten opzichte van soortgenoten en zullen na verstoring snel terugkeren naar hun oorspronkelijke locatie (de beoogde nestlocatie). Tevens hebben ze de neiging zich te verstoppen

in hogere vegetatie (overwinterende ganzen zullen juist altijd zoveel mogelijk open vegetatie prefereren). Afschot van koppelvormende ganzen zal conform het Uitvoeringsplan alleen plaatsvinden als het ganzenkoppel bovengenoemd gedrag vertoont. Het is niet uit te sluiten dat abusievelijk een tweetal, behorend tot de overwinterende populatie, wordt geschoten. Echter, onttrekking van een klein aantal individuen aan de lokale winterpopulatie zal geen significant negatief effect hebben op het instandhoudingsdoel. De laatste telling gaf aan dat in het gebied 1859 grauwe ganzen (ruim 20x het instandhoudingsdoel) aanwezig waren. Het is daarmee uitgesloten dat populatiebeheer een significant negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelen van de grauwe gans. De koppelvorming vindt plaats vanaf begin februari tot begin april. Door de gezonde wijze van uitvoering zoals omschreven in het Uitvoeringsplan blijft er in het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske voldoende onverstoord foerageerruimte beschikbaar, waar populatiebeheer niet zal plaatsvinden. De slaapplekken van de grauwe gans zijn in kaart gebracht. In het Uitvoeringsplan zijn de slaapplekken van de grauwe gans uitgesloten van de maatregel (koppel)afschot. Hierbij wordt een afstand van 500 meter aangehouden. In de periode waarin ruivangsten uitgevoerd kunnen worden (15 mei - 15 juli) is de overwinterende grauwe gans niet aanwezig in het gebied. Geconcludeerd kan worden dat mogelijke effecten van verstoring van de grauwe gans door afschot en betreding tot een minimum wordt beperkt door o.a. intensief populatiebeheer te voorkomen door zonering in tijd en plaats zoals verwoord in het Uitvoeringsplan. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de overwinterende grauwe gans zijn met zekerheid zijn uit te sluiten.

- *Smient*

De instandhoudingsdoelstelling voor de smient is behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor 6.400 vogels (seizoensgemiddelde). In de periode 2008-2009 is een seizoensgemiddelde aangetroffen van 5.522 vogels, waarbij de aantallen in de loop der jaren afnamen. In 2012-2013 is het aantal smienten vastgesteld op 4.165. Dit aantal bevindt zich daarmee onder het instandhoudingsdoel. De aanwijzing van de smient heeft enkel betrekking op de trekvogels, waarbij deze voornamelijk in de maanden oktober tot en met maart in het Natura 2000-gebied aanwezig zijn. Van de smient kunnen incidenteel enkele exemplaren in september en april aanwezig zijn. De smient gaat zowel lokaal als landelijk in aantallen achteruit, oorzaken van de achteruitgang in IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske liggen daarom ook elders. De belangrijkste rustplaatsen van de smient bevinden zich op de Stootersplas in het Twiske. De smient foerageert hoofdzakelijk 's nachts in het Oostzanerveld, het IJperveld en het Varkensland. In de huidige situatie is voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Mogelijke effecten van verstoring van de smient zijn er in de

maanden februari en maart. Ten tijde van de verstoring door koppelafschot zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden voor de smienten. Aangezien alle activiteiten conform Uitvoeringsplan overdag plaatsvinden en de smient 's nachts foerageert, zijn effecten beperkt tot verstoring van dagrustplaatsen. De slaapplaatsen van de smient zijn in kaart gebracht (figuur 2.5). Conform het Uitvoeringsplan zijn de slaapplaatsen van de smient uitgesloten van de maatregelen (koppel)afschot en legselbehandeling. Hierbij wordt een afstand van 500 meter aangehouden. Uit het Uitvoeringsplan volgt dat in de periode waarin ruivangsten uitgevoerd kunnen worden (15 mei -15 juli) de smient niet aanwezig is in het gebied. Als gevolg van de beperking van de uitvoeringsfrequentie van legselbehandeling (twee à drie bezoeken per jaar) zijn voldoende uitwijkmogelijkheden binnen het gebied aanwezig. Door de gecompartmenteerde werkwijze van het populatiebeheer conform Uitvoeringsplan en de aanwezigheid van voldoende alternatieve dagrustplaatsen voor de 's nachts foeragerende smient heeft populatiebeheer geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de smient.

- *Krakeend*

De instandhoudingsdoelstelling voor de krakeend is behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor 200 vogels (seizoensgemiddelde). In de periode 2008-2009 is een seizoensgemiddelde aangetroffen van 339 vogels, waarbij de aantallen in de loop der jaren afnamen. In 2012-2013 is het aantal krakeenden vastgesteld op 266. Dit aantal bevindt zich daarmee boven het instandhoudingsdoel. De aanwijzing van de krakeend heeft enkel betrekking op de trekvogels, waarbij deze voornamelijk in de maanden september - april in het Natura 2000-gebied aanwezig zijn. De belangrijkste rustplaatsen van de krakeend bevinden zich op groter open water in de Twiskepolder. In de huidige situatie is voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Mogelijke effecten van verstoring van de krakeend zijn er in de maanden september, februari en maart. Ten tijde van de verstoring door koppelafschot zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden voor de krakeend. De slaapplaatsen van de krakeend zijn in kaart gebracht (figuur 2.5). Conform het Uitvoeringsplan zijn de slaapplaatsen van de krakeend uitgesloten van de maatregelen (koppel)afschot en legselbehandeling. Hierbij wordt een afstand van 500 meter aangehouden. In de periode waarin ruivangsten uitgevoerd kunnen worden (15 mei -15 juli) is de krakeend niet aanwezig in het gebied. Als gevolg van de beperking van de uitvoeringsfrequentie van legselbehandeling (twee à drie bezoeken per jaar) zijn voldoende uitwijkmogelijkheden binnen het gebied aanwezig. Door de gecompartmenteerde werkwijze van het populatiebeheer conform Uitvoeringsplan en de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageerruimte heeft populatiebeheer geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de krakeend.

- *Slobeend*

De instandhoudingsdoelstelling voor de slobeend is behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor 50 vogels (seizoensgemiddelde). In de periode 2008-2009 is een seizoensgemiddelde aangetroffen van 28 vogels, waarbij de aantallen in de loop der jaren afnamen. In 2012-2013 is het aantal slobeenden vastgesteld op 15. Dit aantal bevindt zich daarmee onder het instandhoudingsdoel. De aanwijzing van de slobeend heeft alleen betrekking op de trekvogels, waarbij deze voornamelijk in de maanden september - april in het Natura 2000-gebied aanwezig zijn. De rustplaatsen van de slobeend bevinden zich verspreid over het gebied in ondiep water en op ondergelopen percelen. In de huidige situatie is voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Mogelijke effecten van verstoring van de slobeend zijn er in de maanden september, februari en maart. Ten tijde van de verstoring door (koppel)afschot zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden voor de slobeend. In de periode waarin ruivangsten uitgevoerd kunnen worden (15 mei -15 juli) is de slobeend niet aanwezig in het gebied. Als gevolg van de beperking van de uitvoeringsfrequentie van legselbehandeling (twee à drie bezoeken per jaar) zijn voldoende uitwijkmogelijkheden binnen het gebied aanwezig. Door de gecompartmenteerde werkwijze van het populatiebeheer conform Uitvoeringsplan en de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageerruimte heeft populatiebeheer geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de slobeend.

- *Meerkoet*

De instandhoudingsdoelstelling voor de meerkoet is behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor 710 vogels (seizoensgemiddelde). In de periode 2008-2009 is een seizoensgemiddelde aangetroffen van 680 vogels, waarbij de aantallen in de loop der jaren afnamen. In 2012-2013 is het aantal meerkoeten vastgesteld op 460. Dit aantal bevindt zich daarmee onder het instandhoudingsdoel. De aanwijzing van de meerkoet heeft alleen betrekking op de trekvogels, waarbij deze voornamelijk in de maanden september - april in het Natura 2000-gebied aanwezig zijn. De belangrijkste rustplaatsen van de meerkoet bevinden zich op groot open water, zoals de Stooterplas en omgeving in het Twiske. De meerkoet foerageert verspreid over het gebied op grasland. In de huidige situatie is voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Mogelijke effecten van verstoring van de meerkoet zijn er in de maanden september, februari en maart. Ten tijde van de verstoring voor (koppel)afschot zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden voor de meerkoet. In de periode waarin ruivangsten uitgevoerd kunnen worden (15 mei -15 juli) is de meerkoet niet aanwezig in het gebied. Als gevolg van de beperking van de uitvoeringsfrequentie van legselbehandeling (twee à drie bezoeken per jaar) zijn voldoende uitwijkmogelijkheden

binnen het gebied aanwezig. Door de gecompartmenteerde werkwijze van het populatiebeheer conform Uitvoeringsplan en de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageerruimte heeft populatiebeheer geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de meerkoet.

- *Grutto*

De instandhoudingsdoelstelling voor de grutto is behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied. Het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is enkel voor de doortrekkende grutto's aangewezen, de aanwijzing heeft dus geen betrekking op de broedende vogels. Voor de doortrekkende grutto heeft het gebied een functie als slaappleats en foerageergebied, welke zich bevinden op de plas-dras locaties in het IJperveld, Varkensland en Oostzanerveld. De grutto foerageert overdag en rust 's nachts. De soort is gevoelig voor verstoring door geluid en optische verstoring door betreding. De activiteiten van afschot en legselbehandeling vinden conform Uitvoeringsplan tussen zonsopkomst en zonsondergang plaats, waardoor verstoring van de rustende grutto wordt voorkomen. De slaappleatsen van de grutto zijn in kaart gebracht. Conform het Uitvoeringsplan zijn de slaappleatsen van de grutto uitgesloten van de maatregel (koppel)afschot en legselbehandeling. Hierbij wordt een afstand van 500 meter aangehouden. In de periode waarin ruivangsten uitgevoerd kunnen worden (15 mei -15 juli) is de grutto niet aanwezig in het gebied. Een groot deel van de grutto's broedt ook in het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske en dan met name in de terreinen van Staatsbosbeheer. De percelen van Staatsbosbeheer en directe omgeving zijn conform Uitvoeringsplan in de broedperiode vanaf 15 maart tot en met juli uitgesloten van de maatregel (koppel)afschot. Tevens is in het Uitvoeringsplan vastgelegd dat het populatiebeheer gezoned plaatsvindt, waardoor voldoende onverstord leefgebied aanwezig blijft. Door de gecompartmenteerde werkwijze van het populatiebeheer conform Uitvoeringsplan en de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageerruimte heeft populatiebeheer geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de grutto.

Ad 3 Cumulatieve effecten

Er zijn thans geen projecten bekend die in samenhang met deze vergunningaanvraag kunnen cumuleren met de effecten van populatiebeheer in het gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.

Mogelijke cumulatieve effecten betreffen de externe versturende effecten van afschot nabij het Natura 2000-gebied op de broedlocaties en slaappleatsen binnen de begrenzing. Deze effecten worden voorkomen door conform Uitvoeringsplan in de periode van 15

februari/1 maart tot 1 augustus een tijdelijke bufferzone voor (koppel)afschot in te stellen in enkele gebiedsdelen van het IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske, grenzend aan het Vogelrichtlijngebied. Deze bufferzone is opgenomen in bijlage 3 van het uitvoeringsplan. Significante negatieve effecten op de doelsoorten zijn hierdoor met zekerheid uit te sluiten.

D. Zienswijzen en reactie op zienswijzen

Naar aanleiding van deze aanvraag zijn de gemeenten Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland en Zaanstad op grond van artikel 44, lid 3 van de Nb-wet in de gelegenheid gesteld over deze aanvraag hun zienswijze kenbaar te maken.

Op 6 mei 2015 hebben wij van de gemeente Oostzaan een zienswijze ontvangen welke is geregistreerd onder kenmerk 594026/632187.

De zienswijze is als volgt:

In de Oostzaan is vorig jaar over het thema 'ganzen in natuurgebieden' door de gemeenteraad een motie aangenomen. De Raad van Oostzaan verzoekt hierin het College op korte termijn stappen te ondernemen richting Provincie Noord-Holland en de Faunabeheereenheid om diverse instrumenten mogelijk te maken en in te zetten teneinde een spoedige reductie van de populatie ganzen en smienten te realiseren en er met klem op aan te dringen dat er voldoende budget beschikbaar blijft voor de schadevergoeding aan de agrariërs. De gemeente Oostzaan wil middels de zienswijze weten hoe de motie zich verhoudt tot de betreffende aanvraag en tot het vastgestelde uitvoeringsplan.

Reactie op zienswijze:

Het Uitvoeringsplan en de voorliggende vergunningen hebben tot doel om populatiebeheer mogelijk te maken op de soorten grauwe gans, brandgans, nijlgans, Canadese gans, kolgans en rietgans in al hun verschijningsvormen in het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske conform bijbehorende Uitvoeringsplan. Wij zijn van mening dat wij hiermee deels tegemoet komen aan de ingediende motie. De vergunning met bijbehorende aanvraag ziet niet toe op populatiebeheer van smienten. De populatie smienten bevindt zich binnen het Natura 2000-gebied beneden het instandhoudingsdoel. Populatiebeheer op deze soort is uitgesloten vanwege de te verwachten significant negatieve effecten ten aanzien van de kwalificerende soort. Uitkering van schade blijft mogelijk conform het beleid van het Faunafonds.

E. Slotoverwegingen

Door de wijze van uitvoering zoals verwoord in het Uitvoeringsplan, blijkt dat het populatiebeheer op die wijze geen effect heeft op de instandhoudingsdoelen. Enkel voor populatiebeheer van de ganzen in de maand oktober is thans onvoldoende onderbouwing en kwantificering dat afschot van de aanwezige kwalificerende ganzen geen kans geeft op een significant negatief effect op de draagkracht van het gebied. De maand oktober is dan ook conform voorschriften uitgesloten van populatiebeheer.

Wij kunnen met zekerheid concluderen dat de in deze vergunning opgenomen maatregelen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling uitsluiten.

Deze conclusie geldt nadrukkelijk onder de door ons gestelde voorwaarden en beperkingen.

F. Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze vergunning heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk VIII van de Natuurbeschermingswet 1998 en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht.

Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is.

G. Kennisgeving

Van dit besluit zal conform artikel 42, lid 3 van de Nb-wet door ons kennis worden gegeven middels publicatie in huis-aan-huis bladen en de provinciale website.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

Sectormanager Vergunningen
Mw. drs. I.A.M.J. Sweep

Deze brief is digitaal vastgesteld en daarom niet ondertekend.

Bezwaar

Als u belanghebbende bent kunt u binnen zes weken na de verzending, uitreiking of publicatie van dit besluit schriftelijk bezwaar aantekenen. Het bezwaarschrift kunt u sturen aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 123, 2000 MD Haarlem.

Ook kunt u voor meer informatie de provinciale website bezoeken: www.noord-holland.nl.

Wij willen bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen.

Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent.

Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met mevrouw K.M. Mur-Van Amerongen (tel. 5 12e - 5 12e).

Afschriften

Afschriften van dit besluit zijn verzonden aan:

- Ministerie EZ, Directie Natuur
- Gemeente Landsmeer
- Gemeente Oostzaan
- Gemeente Waterland
- Gemeente Wormerland
- Gemeente Zaanstad

Meldingsformulier vergunning 19d Nb-wet**Populatiebeheer gans IJperveld, Varkensland,
Oostzanerveld en Twiske**

Vergunninghouder: Faunabeheereenheid

Gemachtigde:

Telefoon contactpersoon:

Het gebruik van deze vergunning mag niet eerder plaatsvinden dan dat de gemachtigde hiervan minstens 24 uur vóór aanvang van de uitvoering melding heeft gedaan bij de sector Handhaving van de provincie Noord-Holland (e mail adres: 5.1.2e [@noord-holland.nl](mailto:5.1.2e@noord-holland.nl)) conform het bijgevoegde meldingsformulier. Mocht er na de melding een wijziging plaatsvinden dan dient dit, minimaal één uur voor het tijdstip genoemd bij de oorspronkelijke melding, gemeld te worden bij het bovengenoemde e-mail adres.

Datum	Dagdeel	Gebiedsnr.	Maatregel/activiteit

Bijzonderheden:

Naam

Plaats en datum

UITVOERINGSPLAN BEHEER JAARROND VERBLIJVENDE GANZEN N2000-GEBIED ILPERVELD, VARKENSLAND, OOSTZANERVELD EN TWISKE

Natuurlijk!Fauna Advies en Altenburg & Wymenga, versie 4.2 dd 25 juni 2015

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1 Gebied en beschermingsstatus	4
2 Kwalificerende waarden.....	9
2.1 Habitattypen.....	9
2.2 Habitatsoorten	11
2.3 Broedvogels.....	12
2.4 Niet-broedvogels	14
3 Aanwezigheid jaarrond verblijvende ganzen	19
3.1 Koppelvorming en broeden.....	19
3.2 Ruien.....	20
3.3 Foerageren	21
4 Beschrijving maatregelen en werkwijze.....	23
4.1 Selectie beheermaatregelen	23
4.2 Afschot koppelvormende ganzen.....	23
4.3 Legselbehandeling.....	24
4.4 Ruivangsten.....	25
4.5 Afschot.....	25
5 Effectbeoordeling	27
6 Conclusie	37
Literatuur.....	38
Bijlage 1 Toelichting maatregelen G7 akkoord	39
Bijlage 2 Waar en wanneer is (koppel)afschot mogelijk?	41
Bijlage 3 Beheer en schadebestrijding grenzend aan N2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.....	43

Inleiding

Noord-Holland kent een grote en nog steeds groeiende ganzenpopulatie (zowel in de zomer als in de winter), die zorgt voor een toenemende schade aan landbouwgewassen en natuurwaarden. In mei 2014 heeft Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland daarom het Uitvoeringsbeleid Ganzen Noord-Holland vastgesteld. Daarin heeft de provincie haar beleid beschreven om te komen tot een reductie van de door ganzen veroorzaakte landbouwschade, o.a. door middel van populatiereductie. Het beleid is erop gericht om ruimte te geven voor populatiereductie van jaarrond verblijvende ganzen – zowel in Natura 2000-gebieden als daarbuiten – en het terugdringen van de tegemoetkomingen in faunaschade, terwijl tegelijkertijd voorwaarden worden gecreëerd om winterganzen te beschermen (via de invoering van de winterrust) en de instandhoudingsdoelen van beschermde soorten in Noord-Holland te waarborgen.

Bij de vaststelling van het Uitvoeringsbeleid is door de betrokken partijen gezamenlijk afgesproken dat specifiek voor de maatregelen in de Natura2000-gebieden plannen worden opgesteld voor de uitvoering van dit beleid. Daartoe zijn uitvoeringsplannen opgesteld voor de 11 verschillende gebieden waar beheer van zomerganzen gewenst is. Voorliggend 'Uitvoeringsplan Beheer Jaarrond verblijvende Ganzen Natura2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske' is daar één van.

In dit uitvoeringsplan wordt aangegeven welke beheermaatregelen voor jaarrond verblijvende ganzen in het Natura-2000 gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske worden uitgevoerd. De maatregelen zijn uitgewerkt in een iteratief proces tussen vertegenwoordigers van organisaties van landgebruikers (FPG), agrariërs (LTO en ANV's), de provincie, ecologen, schadebestrijders (KJNV en NOJG) en terreinbeheerders (TBO's). Het uitgangspunt is geweest om gezamenlijk tot een werkwijze te komen die gedragen wordt, effectief is en die geen effect heeft op de draagkracht of aantallen van de aangewezen soorten (instandhoudingsdoelen). De werkwijze, de manier hoe het ganzenbeheer in praktijk en in ruimte en tijd vorm zou moeten krijgen, is tijdens het proces steeds verder geoptimaliseerd.

Rol en betrokkenheid beheerder bij de uitvoering

In de werkwijze wordt omschreven waar en wanneer een beheersactiviteit kan plaatsvinden. Deze activiteiten kunnen in de meeste gevallen expliciet geduid worden in ruimte en tijd, omdat in het veld exact bekend is (en voor iedereen duidelijk is) waar (en wanneer) de kwetsbare waarden zich bevinden. In sommige gevallen kan dit minder duidelijk zijn.

Natuurgebieden zijn bovendien niet statisch, er ontstaan gelukkig nog steeds nieuwe habitattypen en er vestigen zich nog steeds nieuwe kwetsbare soorten in gebieden, dit zijn soorten en typen die daarvoor niet zijn aangewezen (het aanwijzingsbesluit is een statisch besluit gebaseerd op het voorkomen van natuurwaarden in een beperkte periode in het verleden).

Om er zeker van te zijn geen aantasting plaatsvindt van bestaande natuurwaarden of van nieuwe natuurwaarden die op voorhand met onvoldoende zekerheid zijn te voorzien, wordt bij alle maatregelen de beheerder (de ogen en oren in het veld) geconsulteerd. Deze toetsing borgt dat met alle aspecten van de NB-wet rekening wordt gehouden, inclusief de onvoorziene, en de beheerder waarborgt dit in de praktijk.

Externe werking: beheer en schadebestrijding grenzend aan N2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske

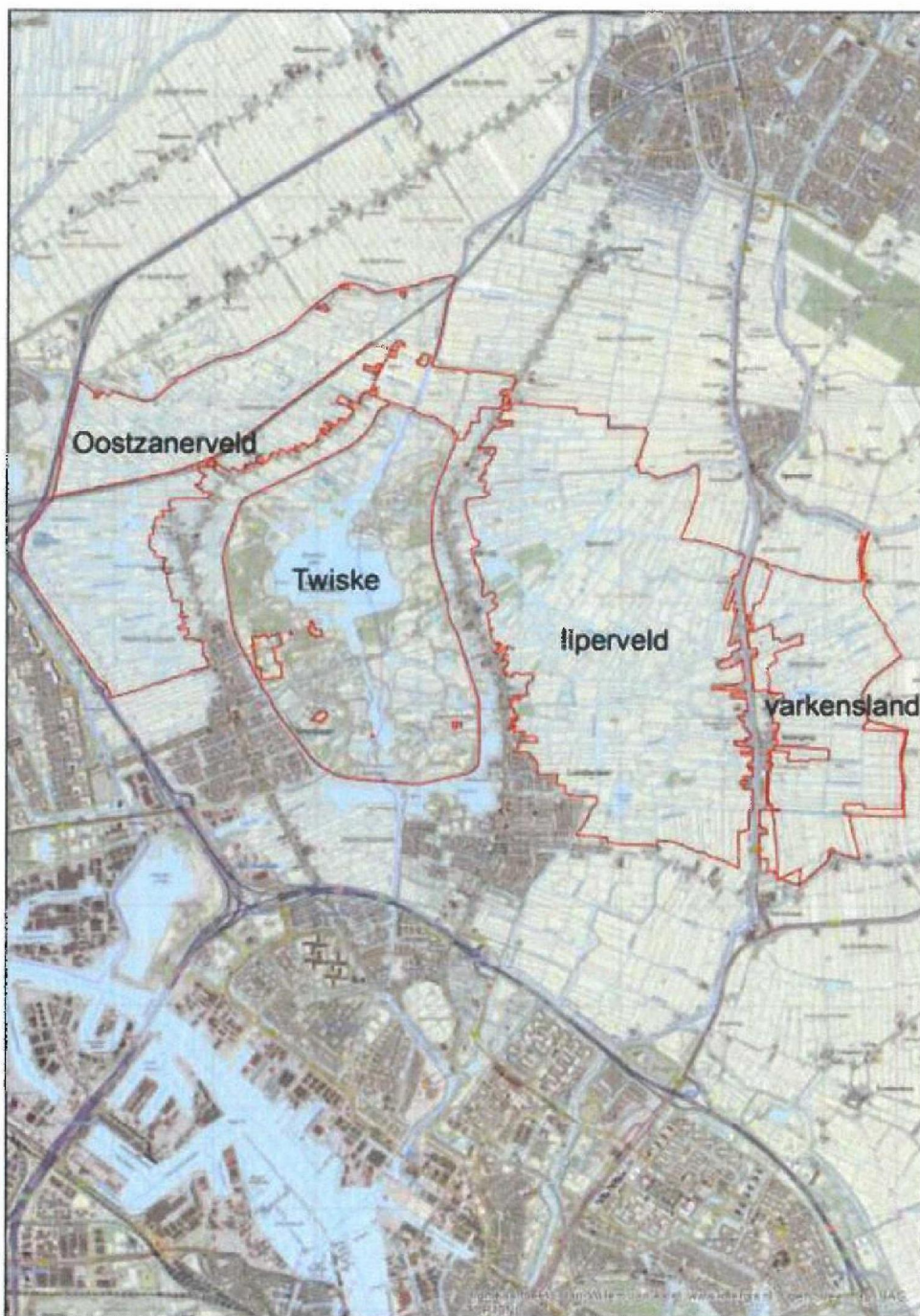
Dit uitvoeringsplan beschrijft en toetst de maatregelen voor populatiebeheer binnen het N2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. In bijlage 3 is echter ook beschreven op welke manier er bij beheer en schadebestrijding in het gebied grenzend aan N2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske rekening moet worden gehouden met de instandhoudingsdoelen om significante negatieve effecten te voorkomen.

Leeswijzer

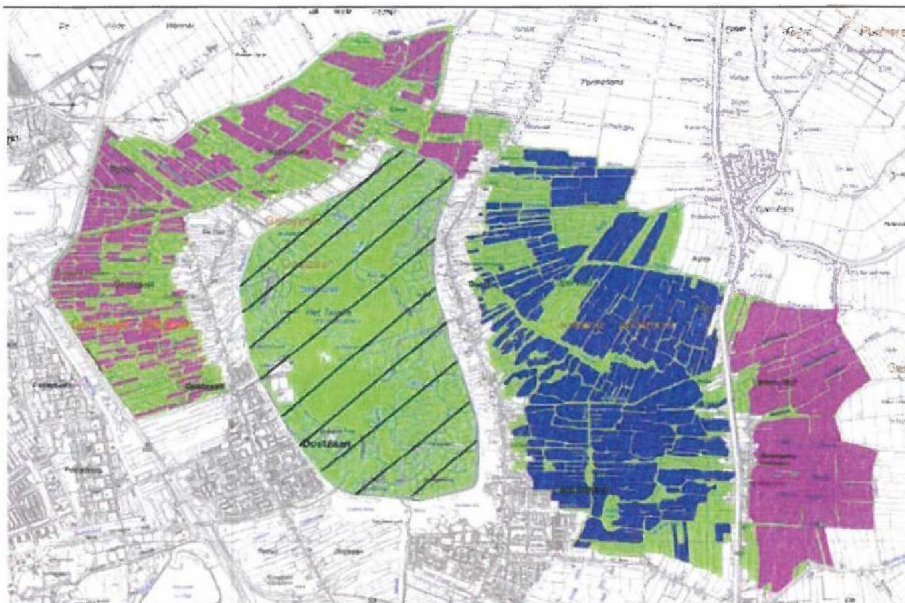
In dit uitvoeringsplan wordt in Hoofdstuk 1 een korte beschrijving gegeven van het gebied en de beschermde waarden in het gebied. Hoofdstuk 2 geeft een nadere toelichting op de kwalificerende waarden: waar ze zitten, in welke aantallen, etc. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van de aanwezigheid van de jaarrond verblijvende ganzen in het gebied. Hoofdstuk 4 beschrijft de maatregelen en werkwijze. Hoofdstuk 5 bevat de effectbeoordeling. Hoofdstuk 6 bevat, tot slot, de conclusie.

1 Gebied en beschermingsstatus

Het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is gelegen in de gemeenten Oostzaan en Landsmeer en is het grootste uitgeveende laagveencomplex ten noorden van Amsterdam. Het Natura 2000-gebied is 2.561 hectare groot.

Figuur 1.1 Topografische ligging van het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.

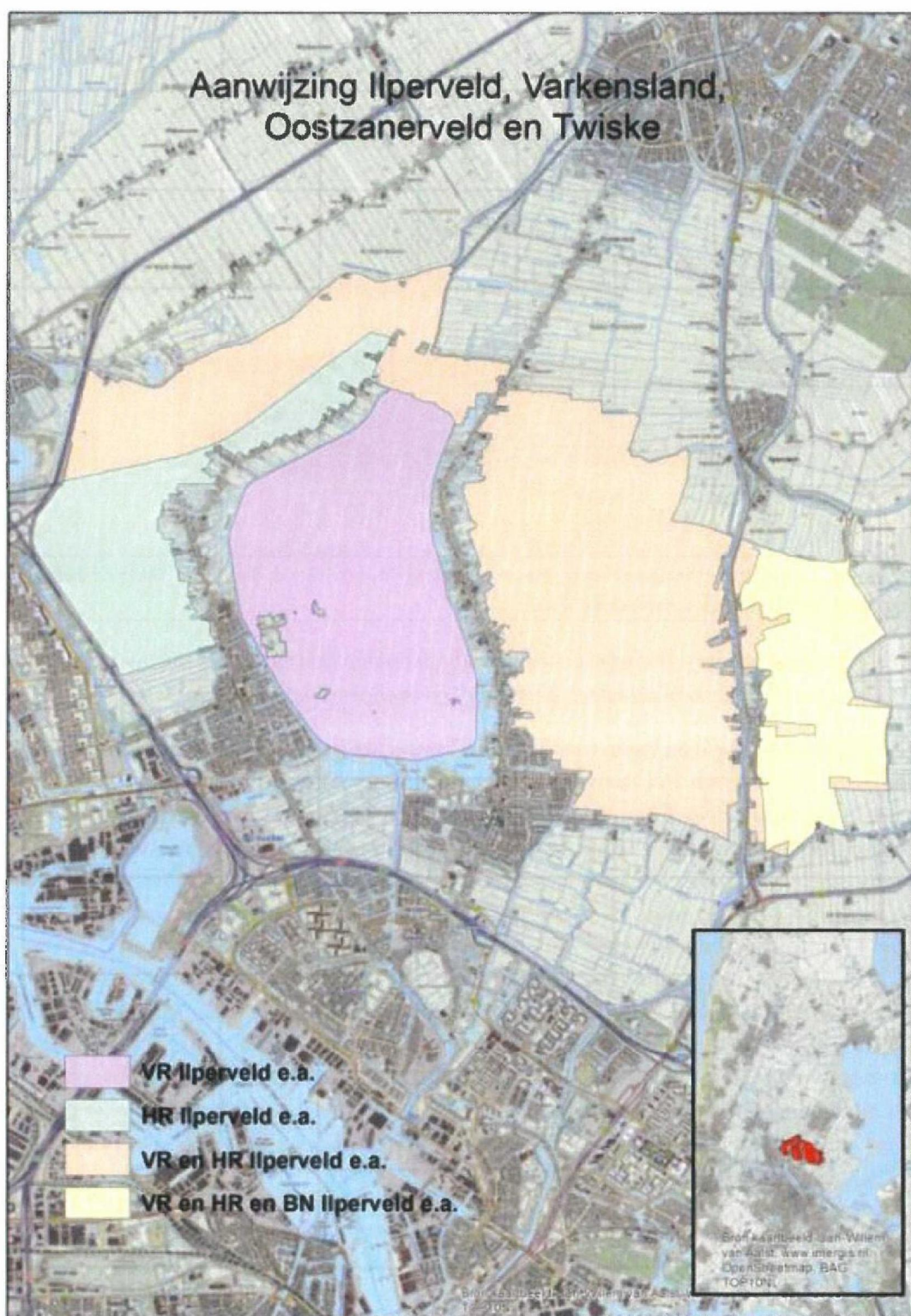

Figuur 2.2 Eigendom. Roze: Staatsbosbeheer, Blauw: Landschap Noord-Holland, Gearceerd: Staatsbosbeheer is eigenaar, in pacht bij Recreatieschap Twiske, Groen: overig

Figuur 1.2 Eigendom situatie, Staatsbosbeheer (roze), Landschap Noord-Holland (blauw), Recreatieschap Twiske (pacht van Staatsbosbeheer, gearceerd) en overige (groen). Bron: Huurnink et al. 2011.

Het IJperveld, Oostzanerveld en Varkensland vormen samen het grootste brakwaterlaagveencomplex ten noorden van Amsterdam. Het IJperveld en Varkensland kenmerken zich door hun openheid. Het Twiske heeft ook opgaande beplantingen. Het landschap van het IJperveld en Varkensland bestaat uit vele kleine percelen grasland met rietkragen en ruigten met brakke flora, rietlandjes, veenmosrietlanden en veenheide in een dicht netwerk van brede en smalle sloten (zogenaamd "vaarland"). In het IJperveld is plaatselijk ook veenbos aanwezig. Het waterpeil ligt maar iets onder het maaiveld. In het open water komen kranswiervegetaties voor. De centrale plas in het Twiske (Stootersplas) is in zijn huidige vorm ontstaan door winnen van zand onder het [5.1.2e](#) en de klei voor het Coentunneltracé. Daar omheen ligt het laagveenlandschap, maar dit is door het vele bos veel meer besloten dan in de andere deel gebieden en er zijn ook parkachtige gedeelten aangebracht. Het noordelijk deel van het Oostzanerveld, het Twiske, het IJperveld en Varkensland zijn aangewezen vanuit de Vogelrichtlijn (figuur 1.3). Het IJperveld en Varkensland zijn ook aangewezen vanuit de Habitatrichtlijn. Varkensland is ook een Beschermd Natuurmonument. Het zuidelijk deel van het Oostzanerveld is uitsluitend aangewezen vanuit de Habitatrichtlijn.

Het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is aangewezen voor vijf habitattypen, vijf habitatsoorten, zeven broedvogelsoorten en zes soorten niet-broedvogels (tabel 1.1).

Figuur 1.3 Ruimtelijke ligging van het Vogel- en Habitatrichtlijngebied in het IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. (VR = Vogelrichtlijn; HR = Habitatrichtlijn; BN = beschermd natuurmonument).

Herstelopgaven zijn vastgesteld voor drie habitattypen (kranswierwateren, vochtige heide en 5.1.2e en twee broedvogelsoorten (Kemphaan en Watersnip). Voor de overige habitattypen en soorten geldt een behoudsdoelstelling.

Tabel 1.1. Natura 2000 essentietabel voor het IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.

Habitattypen		SVI Landelijk	Doelst. Opp.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht	Draagkracht
H3140	Kranswierwateren	--	>	=			
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	=			
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=			
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	>	=			
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	=			
Habitatsoorten							
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=		
H1340	*Noordse woelmuis	--	=	=	=		
Broedvogels		SVI Landelijk	Doelst. Opp.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht	Draagkracht
A021	Roerdomp	--	=	=			17
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=			15
A151	Kemphaan	--	>	>			20
A153	Watersnip	--	>	>			60
A193	Visdief	-	=	=			180
A292	Snor	--	=	=			50
A295	Rietzanger	-	=	=			800
Niet-broedvogels							
A043	Gauwe Gans	+	=	=		90	
A050	Smient	+	=	=		6400	
A051	Krakeend	+	=	=		200	
A056	Slobeeend	+	=	=		50	
A125	Meerkoet	-	=	=		710	
A156	Grutto	--	=	=		behoud	

>doel: uitbreiding oppervlak of verbetering kwaliteit

=doel: behoud oppervlak/ kwaliteit

Box 1. Beschermingsregime Habitatrichtlijngebied voor vogels

Het zuidelijk deel van het Oostzanerveld (figuur 1.3) is aangewezen als Habitatrichtlijngebied (HR-gebied), niet als Vogelrichtlijngebied (VR-gebied). Formeel bieden HR-gebieden alleen bescherming aan habitattypen en habitatsoorten. De aanwezige vogelwaarden in HR-gebied hebben formeel geen beschermde status vanuit de NB-wet. Hierbij worden eventuele ecologische relaties tussen VR- en HR-gebied buiten beschouwing gelaten. HR-gebied kan functioneren als foerageergebied voor kwalificerende soorten die in VR-gebied broeden of slapen. Echter, het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske als geheel heeft instandhoudingsdoelen voor verschillende vogelsoorten en een deel van die beschermingsopgave kan gerealiseerd worden in het HR-gebied. Dat is in de huidige situatie het geval; de vogelwaarden in het zuidelijk deel van het Oostzanerveld (HR-gebied) dragen bij aan de instandhoudingsdoelen voor het gehele gebied (Huurnink *et al.* 2011). Het toestaan van activiteiten in het HR-gebied die geen effect hebben op habitats of habitatsoorten, maar wel op vogels kan tot gevolg hebben dat de daar aanwezige vogels verstoord worden en dat de aantallen daardoor in het HR-gebied afnemen. Hierdoor kan het instandhoudingsdoel voor een aantal vogelsoorten voor het gehele gebied in gevaar komen. Omdat de aanwezige vogelwaarden in het HR-gebied nodig zijn om de instandhoudingsdoelen voor vogels in het gehele N2000-gebied te kunnen waarborgen, moeten de maatregelen in het HR-gebied worden beoordeeld op hun effecten voor het gehele N2000-gebied. Het niet opnemen van beperkende voorwaarden voor ganzenbestrijdings-maatregelen binnen het HR-gebied kan tot gevolg hebben dat er binnen het gehele Natura-2000 gebied sprake is van een significante aantasting van de instandhoudingsdoelen voor broedvogels zoals Roerdomp, Watersnip (met herstelopgave) en Vissie en/of niet-broedvogels zoals de Grutto.

2 Kwalificerende waarden

In de beschrijvingen van de kwalificerende waarden hieronder wordt verwezen naar het concept beheerplan voor het Natura 2000 gebied (Huurnink, M., A. van Hooff, P. Oudejans & R. Blijleven 2011. Concept beheerplan Natura 2000 Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske (Concept, 11 januari 2011), hierna aangeduid als beheerplan.

2.1 Habitattypen

Kranswierwateren

In de huidige situatie komt ca 8 ha kranswierwateren voor, met name in het Oostzanerveld en in beperkte mate in het Ilperveld. In beide gebieden breidt dit habitatype zich recentelijk uit (Huurnink *et al.* 2011). Voor dit habitatype geldt een uitbreidingsdoel. Voor de eerste beheerplanperiode zijn geen maatregelen uitgewerkt. Mogelijk treedt een verder toename op zonder maatregelen. Dit habitatype is niet gevoelig voor de geselecteerde vormen van beheer en bestrijding. Een kaart is daarom niet opgenomen.

Vochtige heiden (laagveengebied)

Op een beperkt aantal percelen in het Oostzanerveld en Ilperveld komt vochtige heide voor (oppervlakte 2 ha). Hier is een bescheiden toename vastgesteld. Voor dit habitatype geldt een uitbreidingsdoel. Voor de eerste beheerplanperiode zijn geen maatregelen uitgewerkt.

Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)

In de huidige situatie komt ca 33 ha Ruigten en zomen voor, met name in het Oostzanerveld en Ilperveld. In een beperkt deel van het Ilperveld (3 ha) is het habitatype van een goede kwaliteit. Het betreft hier soorten van een brak milieu met Echt Lepelblad, Heemst en Selderij, met name in het Oostzanerveld en in beperkte mate in het Ilperveld. In beide gebieden breidt dit habitatype zich recentelijk uit (Huurnink *et al.* 2011). Voor dit habitatype geldt een behoudoelstelling. Dit habitatype is niet gevoelig voor de geselecteerde vormen van beheer en bestrijding.

Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

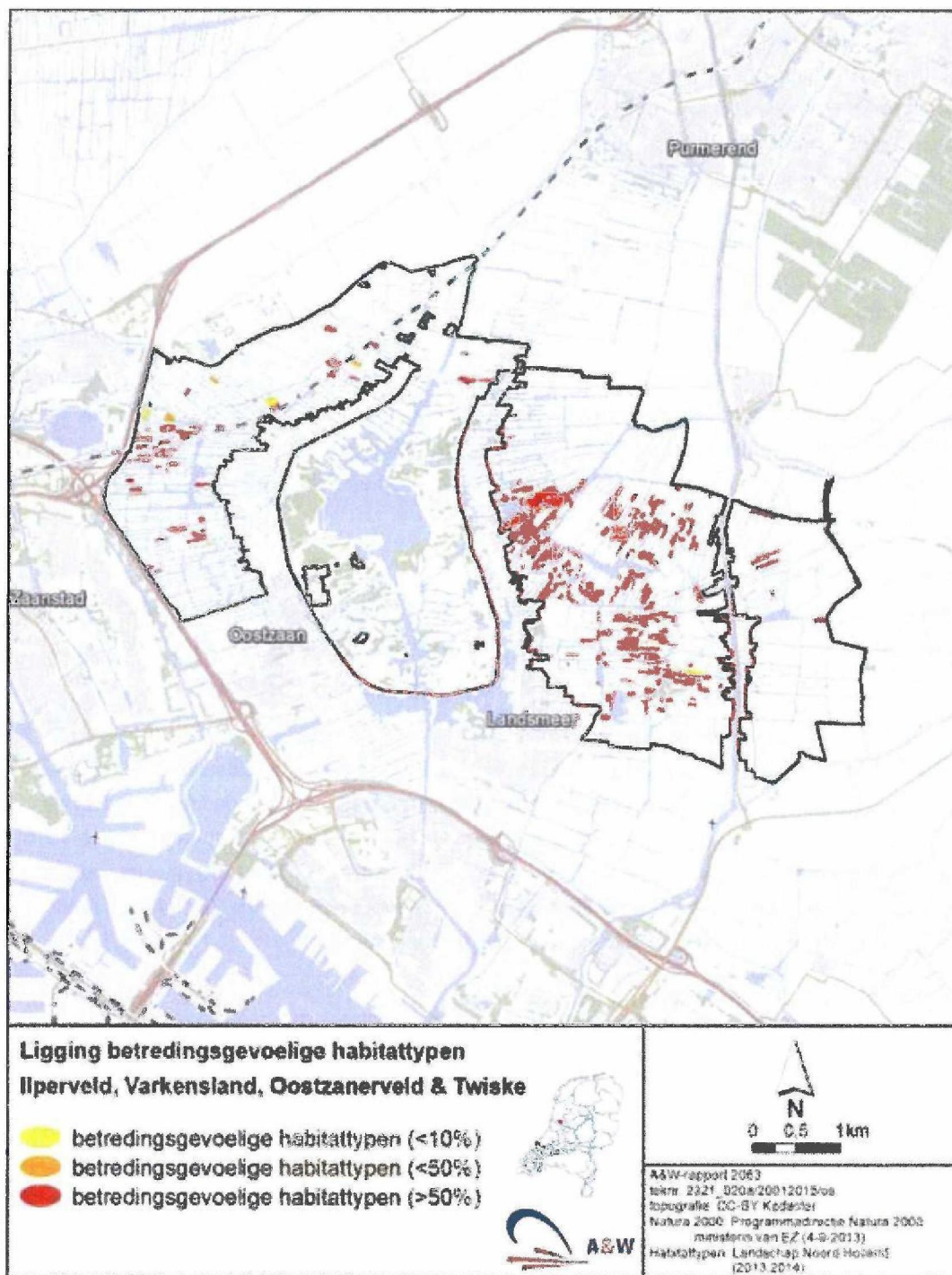
In de huidige situatie komt ca 49 ha Veenmosrietland voor, met name in het Oostzanerveld en Ilperveld, hoofdzakelijk van een goede kwaliteit (figuur 2.2). De trend is licht negatief. Voor dit habitatype is een uitbreidingsdoel vastgesteld. Als gevolg van successie is nieuwvorming (nieuwe verlanding en specifiek beheer van bloemrijk rietland) nodig. Uitbreidingsdoelen zijn voor de eerste beheerplanperiode echter niet uitgewerkt, omdat de effectiviteit van beheermaatregelen onduidelijk is.

Hoogveenbossen

In het Ilperveld komen enkele percelen veenmosrijk berkenbroekbos voor, met een gezamenlijke oppervlakte van 8 ha (figuur 2.3). Voor dit habitatype is een behoudoelstelling vastgesteld.

Betredingsgevoelige habitattypen

In Van der Hut & Bruinzeel 2015 (§3.6) wordt de gevoeligheid voor betreding op habitattypen in N2000 gebieden in Noord-Holland beschreven. In figuur 2.1 wordt een overzicht gegeven van alle betredingsgevoelige habitats in het gebied. Dat betreft in dit gebied: Vochtige heide, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en hoogveenbossen.

Figuur 2.1 Overzicht van alle betredingsgevoelige habitattypen in het gebied

2.2 Habitatsoorten

De habitatsoorten Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Meervleermuis en Noordse woelmuis zijn aangewezen soorten voor dit Natura 2000-gebied.

Bittervoorn

De Bittervoorn komt 'veel' voor in het Oostzanerveld en Ilperveld en 'lokaal' in Varkensland (Huurnink *et al.* 2011). Voor deze soort geldt een behoudoelstelling.

Kleine modderkruiper

De verspreiding van de Kleine modderkruiper is vermoedelijk onderschat, omdat de soort vrij moeilijk te vangen is. In het Oostzanerveld en Varkensland is de soort lokaal aangetroffen (Huurnink *et al.* 2011). Mogelijk komt de soort ook in het Ilperveld voor. Voor deze soort geldt een behoudoelstelling.

Rivierdonderpad

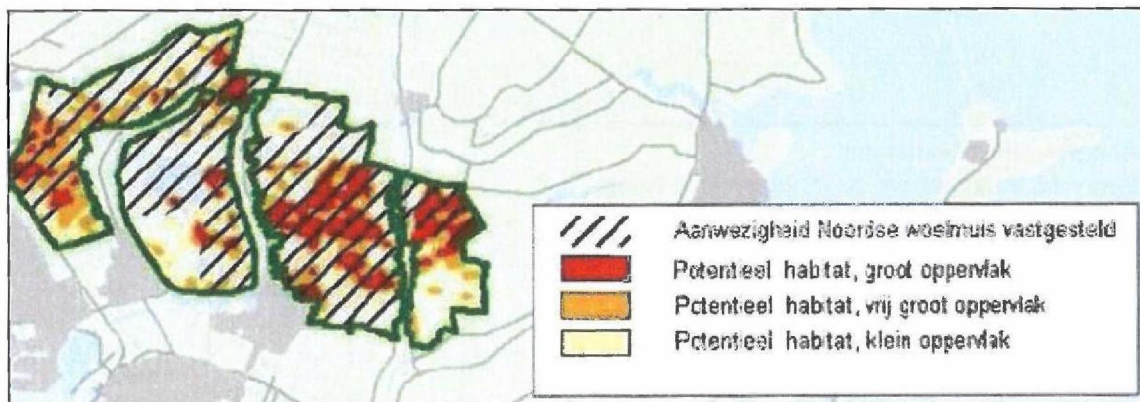
De Rivierdonderpad komt 'veel' voor in het noordelijk deel van het Oostzanerveld, lokaal in het Ilperveld en mogelijk in Varkensland (Huurnink *et al.* 2011). De soort komt ook voor in de Twiskepolder (stenige oevers van de Stootersplas, waarneming.nl; niet vermeld in het beheerplan). Voor deze soort geldt een behoudoelstelling.

Meervleermuis

Grote delen van het gebied, mogelijk het gehele gebied, functioneren als foerageergebied voor Meervleermuizen. Voor deze soort geldt een behoudoelstelling.

Noordse woelmuis

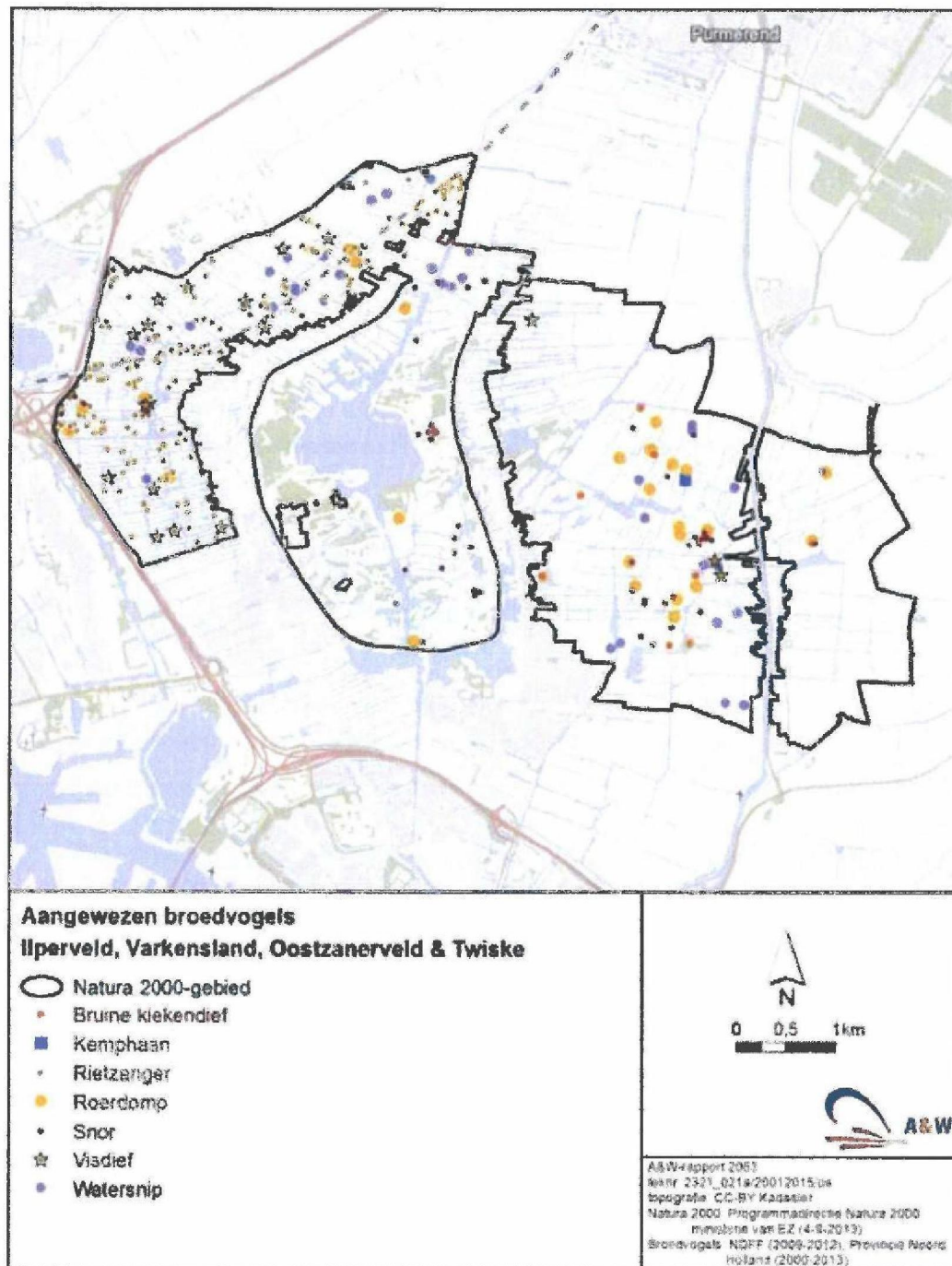
De Noordse Woelmuis komt in een zeer groot deel van het gebied voor in rietlanden, ruigten, trilvenen en eilandjes (Huurnink *et al.* 2011, figuur 2.2) Voor deze soort geldt een behoudoelstelling.

Figuur 2.2. Verspreiding van de Noordse Woelmuis in het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Bron: Huurnink *et al.* 2011.

2.3 Broedvogels

De broedlocaties van aanwezige broedvogels in het gebied zijn hieronder aangegeven.

Figuur 2.3 Broedlocaties van kwalificerende broedvogels (de gegevens van de rietzanger zijn onvolledig, zie figuur 2.4 voor een completer beeld).

Roerdomp

In 2003-2006 zijn 15 broedparen vastgesteld. De trend was positief; de soort profiteert van herstelmaatregelen in het Twiske en Ilperveld (figuur 2.3, Huurnink *et al.* 2011). Een behouddoelstelling voor 17 paar is vastgesteld voor de Roerdomp. In 2011 werden 11 paren vastgesteld (www.sovon.nl). Het is daarom twijfelachtig of de huidige draagkracht voldoende is (contra Huurnink *et al.* 2011). Als gevolg van vegetatiesuccessie is in het Twiske na 2000 het aantal afgenomen van ca 5 naar 1-2 (Van der Hut *et al.* 2008). Herstel van jonge verlandingsvegetaties door middel van het uitgraven van nieuwe petgaten in het Oostzanerveld en Ilperveld kan positief uitwerken voor de Roerdomp.

Bruine kiekendief

In de periode 2003-2006 broedden 12-16 paren Bruine kiekendieven in het Natura 2000-gebied (figuur 2.3). Na 2000 is een afname vastgesteld in o.m. de Twiskepolder (contra Huurnink *et al.* 2011): de soort is hier als broedvogel verdwenen als gevolg van vegetatiesuccessie (Van der Hut *et al.* 2008). In 2010-2011 broedden nog 7-9 paren in het gehele Natura 2000-gebied (Van Bruggen *et al.* 2011, www.sovon.nl). De kwaliteit van het broedgebied is waarschijnlijk onvoldoende (contra Huurnink *et al.* 2011). Een behouddoelstelling voor 15 paar is vastgesteld. In het beheerplan zijn geen specifieke herstelmaatregelen opgenomen. Herstel van jonge verlandingsvegetaties door middel van het uitgraven van nieuwe petgaten in het Oostzanerveld en Ilperveld kan positief uitwerken voor de Bruine kiekendief.

Kemphaan

De Kemphaan is als broedvogel uit het Natura 2000-gebied verdwenen. Het laatst bekende broedgeval dateert uit 2006 (Huurnink *et al.* 2011). Voor deze soort is een hersteldoel vastgesteld. Herstelmaatregelen zijn uitgewerkt. Of deze leiden tot daadwerkelijk terugkeer is onzeker. Omdat de broedpopulatie regionaal zeer sterk krimpt, waardoor de 'pool' aan potentiële broedvogels gering is, de hervestigingskans is daardoor gering.

Visdief

In 2006 broedden ca 40 paar Visdieven in het gebied, verspreid over enkele kolonies in het Oostzanerveld en Ilperveld (figuur 2.3, Huurnink *et al.* 2011). Het instandhoudingsdoel is 180 paar. De draagkracht is waarschijnlijk wel voldoende. De afname hangt waarschijnlijk samen met verhuizing van broedvogels naar nieuwe broedlocaties in het IJsselmeer (De Kreupel). Herstelmaatregelen worden daarom niet nodig geacht.

Watersnip

In 2006 broedden ca. 22 paren Watersnip in het gebied in het Oostzanerveld en Ilperveld. Een hersteldoelstelling, voor een draagkracht van 60 paar is vastgesteld. Herstelmaatregelen zijn uitgewerkt.

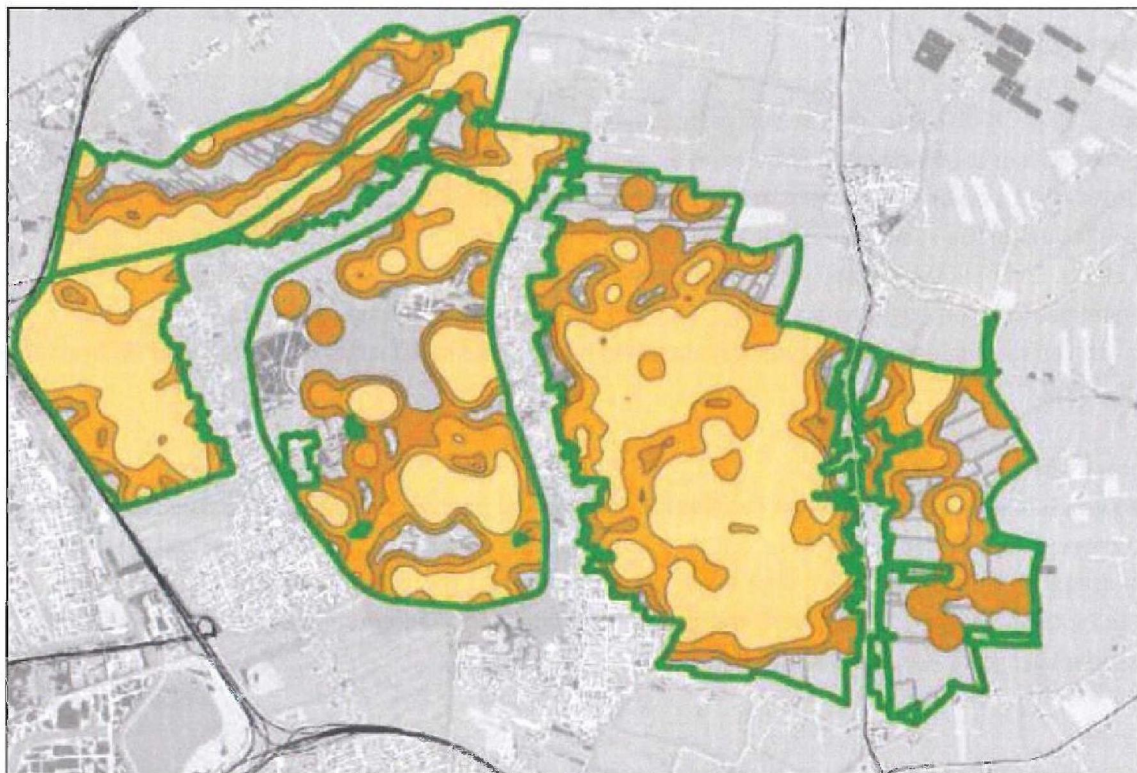
Snor

Het broedbestand van de Snor In 2003-2006 is geschat op 40-70 paren (figuur 2.3, Huurnink *et al.* 2011). In de Twiskepolder heeft sinds ca 2000 een sterke achteruitgang plaatsgevonden als gevolg van vegetatiesuccesie van ca 25 naar ca 5 paren (Van der Hut *et al.* 2008). Het instandhoudingsdoel voor 50 paren wordt mogelijk niet meer gehaald. Voor de Snor geldt een uitbreidingsdoelstelling. Herstelmaatregelen zijn in het beheerplan echter niet opgenomen, omdat er van uit gegaan wordt dat voldoende draagkracht aanwezig is en/of beschikbaar komt via moerasherstel in het Ilperveld.

Herstel van jonge verlandingsvegetaties door middel van het uitgraven van nieuwe petgaten in het Oostzanerveld en Ilperveld kan positief uitwerken voor de Snor.

Rietzanger

In 2000-2004 is het aantal Rietzangers in het Natura 2000-gebied op meer dan 1.000 paar geschat (figuur 2.4, Huurnink *et al.* 2011). Dit aantal ligt boven het instandhoudingsdoel van 800 paar. Het broedgebied van de Rietzanger bestaat uit droog tot vochtig, overjarig rietland met ruigtezones en/of wilgopslag.

Figuur 2.4. Broeddichtheid (paren per 100 ha) van de Rietzanger in het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske in 2003-2006. Bron: Huurnink *et al.* 2011.

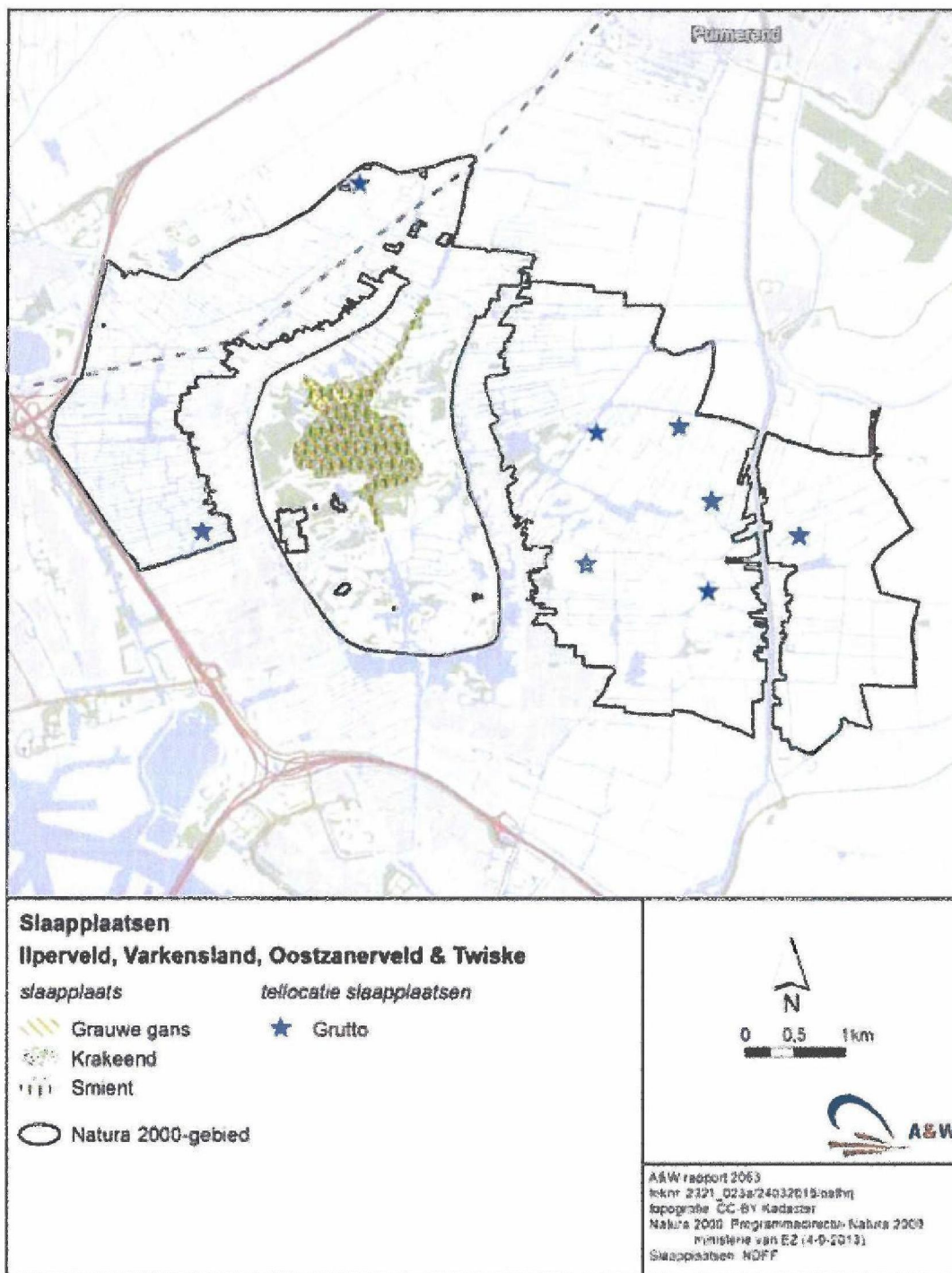
2.4 Niet-broedvogels

Het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske is aangewezen voor de niet-broedvogelsoorten: Grauwe gans, Smient, Krakeend, Slobeend, Meerkoet en Grutto. De trends in de aantallen van deze soorten zijn weergegeven in tabel 2.1. De aantallen van de Grauwe gans en Krakeend bevinden zich op of boven het instandhoudingsdoel. Grauwe ganzen slapen in het Twiske (figuur 2.5) en foerageren op matig tot intensief bemeste beheerde graslanden in de omliggende gebieden. Krakeenden komen verspreid voor en rusten meer geconcentreerd op groter open water in de Twiskepolder. Op slaappleatsen op plasdraspercelen in het Oostzanerveld, Ilperveld en Varkensland (figuur 2.5) wisselt het aantal Grutto's tussen 270 en 1.300 individuen. Een instandhoudingsdoel is niet gekwantificeerd; het doel betreft behoud van de slaappleatsfunctie.

De aantallen van Meerkoet, Slobeend en Smient bevinden zich onder de instandhoudingsdoelen (tabel 2.1; contra Huurnink *et al.* 2011). De trend van deze soorten is negatief. Meerkoeten foerageren verspreid over het gebied op grasland en rusten meer geconcentreerd op groot open water, zoals de Stootersplas en omgeving in het Twiske. Slobeenden komen verspreid over het gebied voor in ondiep water en op ondergelopen percelen. Smienten slapen hoofdzakelijk overdag op de Stootersplas in het Twiske en foerageren hoofdzakelijk 's nachts in de wijde omgeving, waaronder het Oostzanerveld, Ilperveld en Varkensland. Voor deze soorten is een behouddoelstelling vastgesteld. In het beheerplan wordt er van uitgegaan dat voldoende draagkracht aanwezig is. Verondersteld wordt dat de Slobeend in het Ilperveld profiteert van te ontwikkelen Kempphaangrasland. Specifieke herstelmaatregelen zijn niet opgenomen.

Tabel 2.1. Ontwikkeling van de aantallen kwalificerende niet-broedvogels in Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske (bron SOVON/CBS).

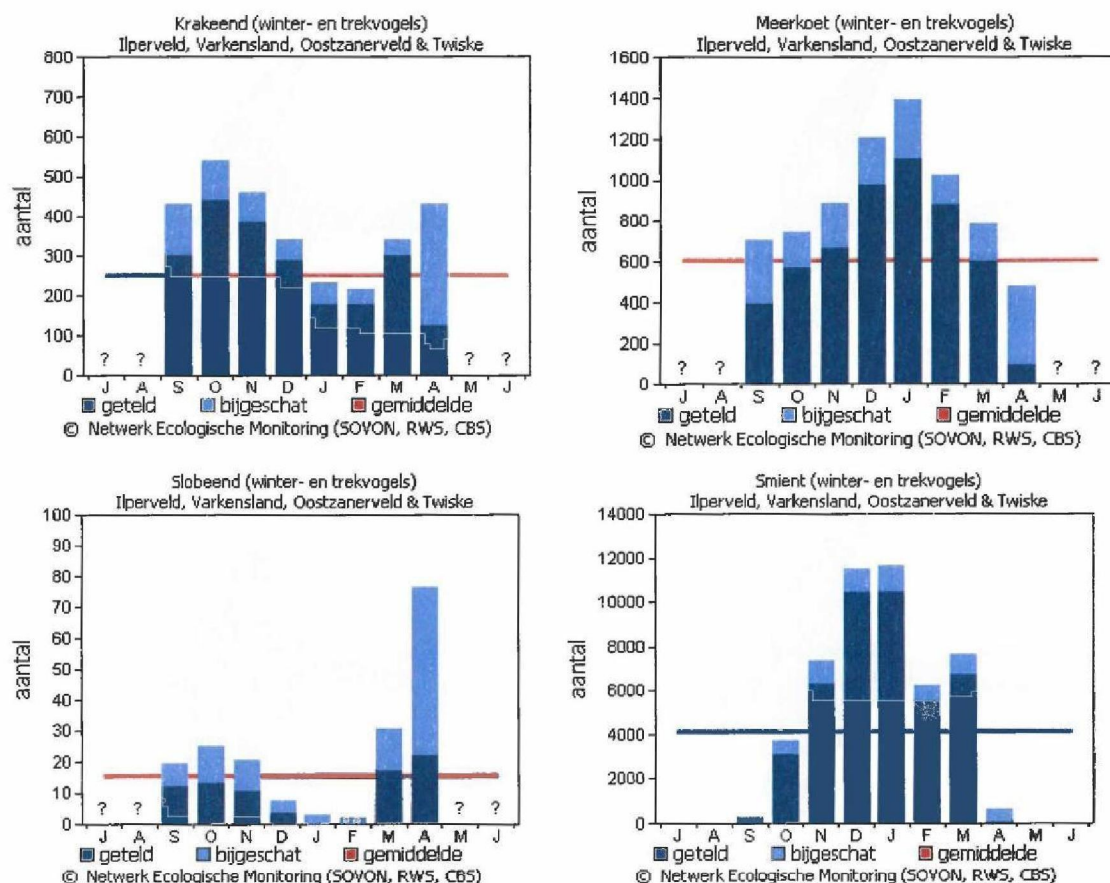
Soort	Functie	Aantal in	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 02/03	ISD
Grauwe Gans	f	seiz. gem.	1323	1404	1453	1647	1859	1980	++	++	90
Grauwe Gans	s	seiz. max.	-	-	-	-	-		?	?	?
Grutto	s	seiz. max.	-	-	-	-	-		?	?	?
Krakeend	f	seiz. gem.	339	197	180	264	266	1980	++	?	200
Meerkoet	f	seiz. gem.	680	670	676	522	460	1980	-	-	710
Slobeend	f	seiz. gem.	28	13	9	12	15	1980	-	-	50
Smient	s	seiz. gem.	5522	2939	4790	2986	4165	1980	-	-	6.400

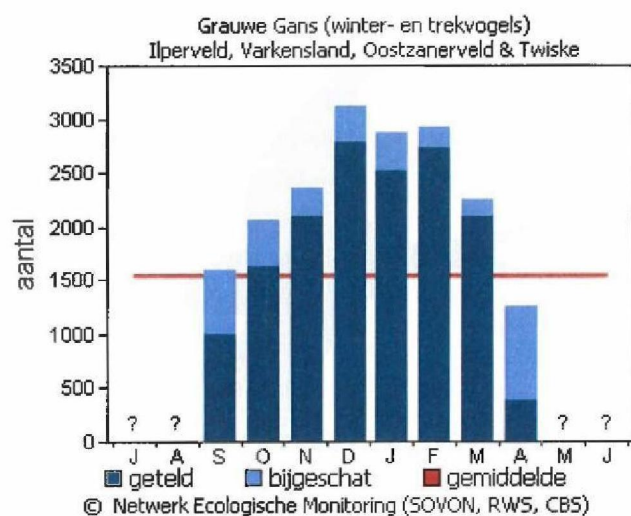
Figuur 2.5. Grutto's slaapplaatsen in het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske in 2003-2006; slaapplaats van Smient, Grauwe gans en Krakeend 2000-2013. Bron: Landschap Noord-Holland 2006, gegevens R. van der Hut en gegevens O. Steendam.

Timing

De aantallen van de aangewezen niet-broedvogels variëren in de tijd (figuur 2.6). De Krakeend is vrijwel jaarrond aanwezig met lagere aantallen in hartje winter (januari-februari), de Meerkoet is jaarrond aanwezig met een piek in december-februari, de Slobeend is met name aanwezig in april en de Smient is met name aanwezig in de periode november-januari. De timing van het gebruik van grutto slaappleatsen op deze locatie is niet in detail bekend, maar over het algemeen zijn deze slaappleatsen bezet van half februari -half april.

Figuur 2.6. Voorkomen in de tijd van Krakeend (links boven), Meerkoet (rechts boven), Slobeend (links onder) en Smient (rechts onder) in Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske (www.sovon.nl.)

Figuur 2.7. Voorkomen in de tijd van Grauwe gans in Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske (www.sovon.nl).

3 Aanwezigheid jaarrond verblijvende ganzen

In het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en het Twiske broeden, ruien en overzomereren de soorten Grauwe gans, Brandgans en Canadese gans. Het foerageren gebeurt hoofdzakelijk op agrarisch beheerd grasland binnen en buiten het gebied.

3.1 Koppelvorming en broeden

In het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske zijn een viertal broedconcentraties te onderscheiden. In het Oostzanerveld ten zuiden van de spoorlijn, in het Twiske aan de noordzijde van het gebied en in het Ilperveld meer in het centrale deel (figuur 3.1). In Varkensland kan geen echte broedconcentratie worden aangewezen, maar broeden de ganzen verspreid over het hele gebied. In de genoemde gebiedsdelen vindt ook koppelvorming plaats.

Figuur 3.1. Broedconcentraties van jaarrond verblijvende ganzen in het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Bron: Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland.

3.2 Ruien

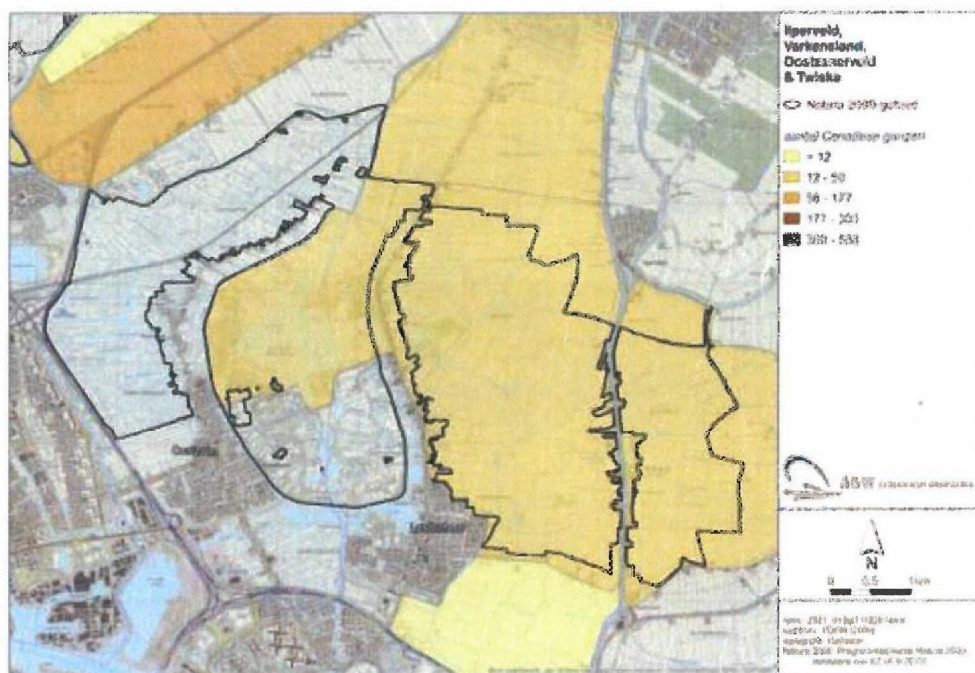
De ruiconcentraties liggen wat meer verspreid over het gebied dan de broedlocaties. Dit komt doordat de Grauwe ganzen zich van de broedplaatsen verplaatsen naar de ruilocaties. Brandganzen ruien wel op de broedlocaties (figuur 3.2).

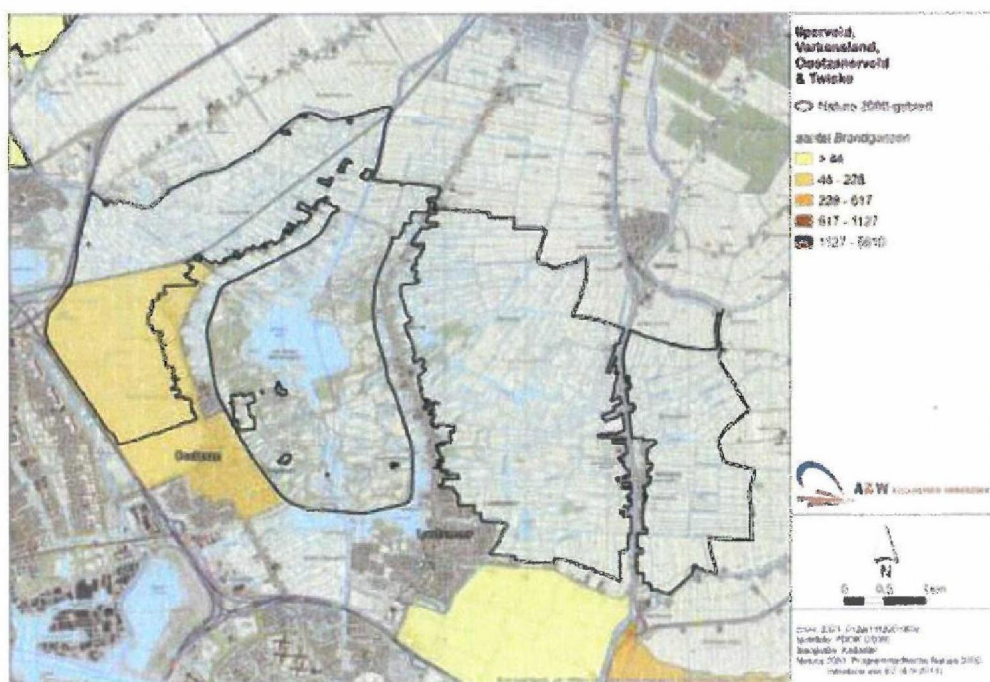
Figuur 3.2. Ruigebieden van jaarrond verblijvende ganzen in het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Bron: Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland.

3.3 Foerageren

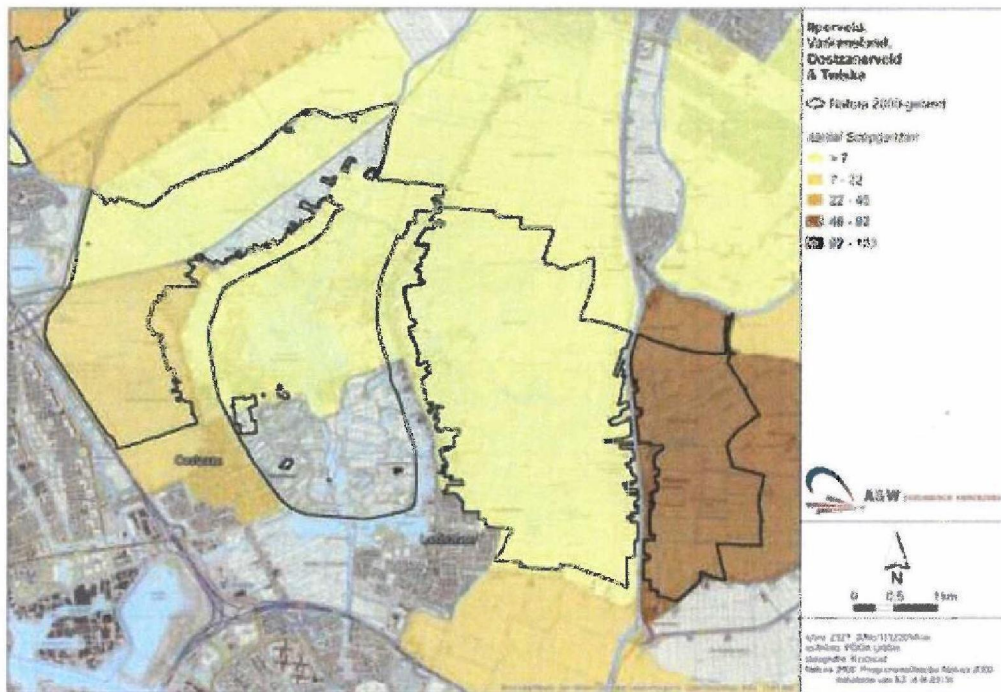
Het foerageren en de daardoor veroorzaakte schade vindt plaats op zowel de agrarische graslanden binnen als buiten het Natura 2000-gebied (figuur 3.1 - 3.4).

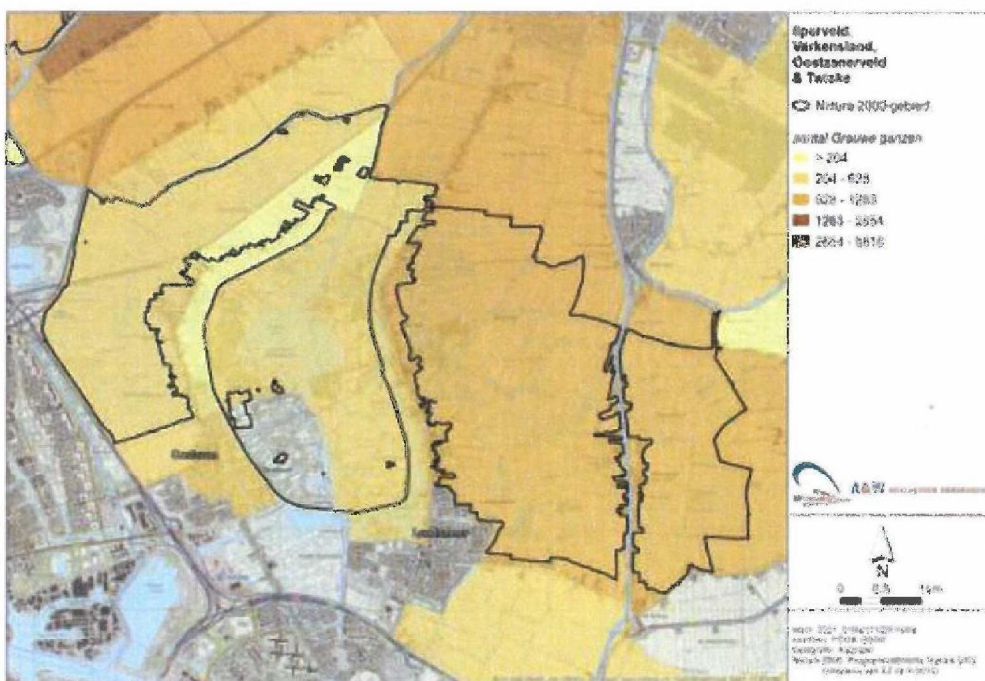
Figuur 3.1 Voorkomen Canadese ganzen in Natura 2000-gebied Ijperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Bron: Landschap Noord-Holland. Weergegeven zijn absolute aantallen per telgebied.

Figuur 3.2 Voorkomen Brandgezen in Natura 2000-gebied Ijperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Bron: Landschap Noord-Holland. Weergegeven zijn absolute aantallen per telgebied.

Figuur 3.3 Voorkomen Soepganzen (gedomesticeerde Grauwe ganzen) in Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Bron: Landschap Noord-Holland. Weergegeven zijn absolute aantallen per telgebied.

Figuur 3.4 Voorkomen Grauwe ganzen in Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Bron: Landschap Noord-Holland. Weergegeven zijn absolute aantallen per telgebied.

4 Beschrijving maatregelen en werkwijze

4.1 Selectie beheermaatregelen

In het Ganzenbeheerplan Noord-Holland (FBE Noord-Holland 2014) is een uitgebreide beschrijving gegeven van de mogelijke maatregelen voor ganzenbeheer. Deze maatregelen zijn o.a. beschreven op basis van de 'tool-box' uit het landelijke G7-Ganzenakkoord uit 2012 en het Uitvoeringsbeleid Ganzen van de provincie Noord-Holland.

In dit uitvoeringsplan wordt uitgegaan van de inzet van een viertal maatregelen die direct ingrijpen in de populatiegrootte van de jaarrond verblijvende gans (in chronologische volgorde):

1. afschot van koppelvormende ganzen, kort voorafgaand aan het broedseizoen;
2. legselbehandeling, in de periode dat de ganzen nestelen;
3. vangst van ruiende ganzen;
4. afschot van jaarrond verblijvende ganzen in de zomerperiode.

Van de overige in het Ganzenbeheerplan beschreven maatregelen zal in dit uitvoeringsplan geen gebruik worden gemaakt. De selectie van deze maatregelen is gebeurd in overleg met de diverse stakeholders. In Bijlage 1 is een korte algemene toelichting op deze maatregelen opgenomen.

4.2 Afschot koppelvormende ganzen

Afschot van koppelvormende ganzen wordt getoetst voor toepassing in het gehele gebied voor de periode vanaf 1 februari tot 1 april. Deze periode is gebaseerd op de ontheffing voor koppelaafschot: de daadwerkelijke koppelvorming vindt voor verschillende ganzensoorten op verschillende momenten plaats, maar wel binnen deze periode.

Koppelaafschot wordt uitgevoerd conform de beschrijving uit Bijlage 1. Hierbij is dus met name sprake van een 'bewegende' activiteit, waarbij de jager door het veld beweegt om de specifieke koppelvormende ganzen op te zoeken.

Uitgangspunten:

FFwet:

- Het afschot zal plaatsvinden op grond van de geldende ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet (Brandgans, Grauwe gans), de voorwaarden uit de aanwijzing ex artikel 67 Flora en faunawet (Nijlgans) en de bepalingen uit de Flora- en faunawet gelezen in relatie tot het besluit beheer en schadebestrijding dieren (Canadese gans).
- Conform de FF-wet zal bij afschot vanuit een boot zal de snelheid van die boot niet hoger zijn dan maximaal 5 kilometer per uur.
- Conform de FF-wet ontheffing worden gedode ganzen uit het gebied meegenomen.

NB-wet:

- Koppelafschot wordt gezoneerd uitgevoerd, waarbij per gebiedsdeel per week maximaal 1 dagdeel door 3 personen uitvoering plaatsvindt.
- Koppelafschot mag niet hetzelfde dagdeel op de aanliggende gebieden worden uitgevoerd.
- De maatregelen worden aantoonbaar gecoördineerd uitgevoerd door zorg van de WBE.
- Op de percelen in beheer bij Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland wordt de maatregel koppelvormend afschot na 15 maart niet meer toegepast in het belang van andere dan Natura 2000-doelsoorten (weidevogels).
- Koppelafschot vindt niet plaats ter hoogte van en in de omgeving van slaapplekken van Grutto, Smient, Grauwe gans en Krakeend.
- Bij het voorkomen van de volgende broedvogelsoorten in de gebieden worden de volgende einddata gehanteerd voor koppelvormend afschot:
 - Roerdomp: 1 maart
 - Watersnip: 1 maart
- Indien een gans belandt in een kwetsbaar habitattypen, zal deze opgehaald worden met de hond zodat menselijke betreding achterwege blijft.

De hierboven beschreven werkwijze staat op kaart aangegeven in bijlage 2. Op de kaart is het N2000-gebied ingedeeld in verschillende gebiedsdelen. Met kleuren is aangegeven in welke periode in welk gebiedsdeel afschot mogelijk is.

4.3 Legselbehandeling

Legselbehandeling wordt uitgevoerd in het gehele gebied voor de periode vanaf het moment dat de ganzen nestelen. Hiervoor geldt globaal één jaarlijkse periode van 1 maart tot 15 mei, maar de daadwerkelijke periode van het leggen van eieren varieert daarbinnen per soort en jaar. Er wordt per periode twee tot drie maal een legselbehandeling toegepast onder supervisie van de terreinbeheerder, met een tussenliggende periode van ongeveer 3 weken.

Legselbehandeling wordt uitgevoerd conform de beschrijving uit Bijlage 1.

Uitgangspunten:

FFwet:

- Legselbehandeling zal plaatsvinden op grond van de hiervoor geldende vrijstelling op basis van de Algemene Provinciale Vrijstellingsverordening (Brandgans, Grauwe gans, Kolgans en Rietgans) en de bepalingen uit de Flora- en faunawet gelezen in relatie tot het besluit beheer en schadebestrijding dieren (Canadese gans).
- Legselbehandeling zal tevens plaatsvinden bij broedende Nijlganzen (Niet beschermde, niet inheemse vogelsoort).

NBwet:

- Ter voorkoming van schade aan kwetsbare habitattypen (vochtige heiden (laagveengebied) en overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en hoogveenbos) zal geen legselbehandeling in deze habitattypen plaatsvinden.
- Natte rietvegetaties met bekende broedlocaties van de Roerdomp, Bruine Kiekendief en Snor worden niet bezocht.
- Legselbehandeling wordt gecoördineerd uitgevoerd door grondgebruikers en medewerkers van de terreinbeherende organisaties (Landschap Noord-Holland, Staatsbosbeheer, Recreatieschap Het Twiske) en de Wildbeheereenheid.

4.4 Ruivangsten

Voor de vangst van ruiende ganzen zullen vangmiddelen worden opgesteld waarna de ruiende ganzen langzaam en op een extensieve manier zullen worden gedreven richting de opgestelde vangkraal.

Ruivangsten worden uitgevoerd conform de beschrijving uit Bijlage 1.

Uitgangspunten:

FFwet:

- Ruivangst zal plaatsvinden op grond van de geldende ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet (Brandgans, Grauwe gans) en de bepalingen uit de Flora- en faunawet gelezen in relatie tot het besluit beheer en schadebestrijding dieren (Canadese gans).
- Conform de FF-wet ontheffing worden gedode ganzen uit het gebied meegenomen.

NBwet:

- De vangploeg bestaat uit een groep van maximaal 6 personen die langzaam varend en/of lopend de ganzen richting vangkraal drijven.
- Voorafgaand aan de vangacties wordt contact opgenomen met de plaatselijke beheerder en de vangstrategie overlegd teneinde verstoring zo veel als mogelijk te voorkomen en eventuele kwetsbare plekken te mijden.
- De vanglocaties zijn zullen altijd in samenspraak met de beheerder worden vastgesteld. De vangperiode loopt van 15 mei (start rui Grauwe ganzen) tot 15 juli (einde rui Brandgansen).
- Groeilocaties van (vochtige heiden (laagveengebied) en overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en hoogveenbos) worden niet betreden.
- natte rietvegetaties met broedlocaties van de Roerdomp, Bruine Kiekendief en Snor worden niet betreden.

4.5 Afschot

Afschot ten behoeve van populatiereductie en beheer en schadebestrijding wordt getoetst voor toepassing in het gehele gebied voor de periode vanaf 1 maart tot 1 november.

Afschot wordt uitgevoerd conform de beschrijving uit Bijlage 1. Hierbij is sprake van een 'statische' activiteit, waarbij voor het afschot wordt aangezet (wachten in een hut of anderszins).

Uitgangspunten:

FFwet:

- Het afschot zal plaatsvinden op grond van de geldende ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet (Brandgans, Grauwe gans), de voorwaarden uit de aanwijzing ex artikel 67 Flora en faunawet (Nijlgans) en de bepalingen uit de Flora- en faunawet gelezen in relatie tot het besluit beheer en schadebestrijding dieren (Canadese gans).
- Conform de ontheffing FF-wet zal afschot zal plaatsvinden middels aanzit, vanuit een boot en/of voor de voet.
- Conform de FF-wet zal bij afschot vanuit een boot zal de snelheid van die boot niet hoger zijn dan maximaal 5 kilometer per uur.
- Conform de ontheffing FF-wet worden gedode ganzen worden uit het gebied meegenomen.

NBwet:

- Afschot wordt gezoneerd uitgevoerd, waarbij per gebiedsdeel maximaal 1 dagdeel per week door maximaal 6 personen uitvoering plaatsvindt.
- Afschot mag niet hetzelfde dagdeel op de aanliggende gebieden worden uitgevoerd.
- De maatregelen worden aantoonbaar gecoördineerd uitgevoerd door zorg van de WBE.
- Voor terreindelen in beheer bij Staatsbosbeheer wordt deze maatregel pas ingezet vanaf 21 juni in verband met andere soorten dan Natura 2000-doelsoorten.
- Het afschot van de overzomerende ganzen wordt door maximaal 6 personen uitgevoerd waarbij in kwetsbare habitattypen -vochtige heiden (laagveengebied), overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en hoogveenbos- gebruik zal worden gemaakt van een apporterende hond. Menselijk betreding van deze habitattypen zal derhalve niet plaatsvinden.
- Afschot vindt niet plaats ter hoogte van en in de omgeving van slaapplaatsen van Grutto, Smient, Grauwe gans en Krakeend.
- Afschot zal in de gebieden met broedbiotoop van de kwalificerende soorten vanaf maart (Roerdomp en Watersnip), 1 april (Snor), 7 april (Rietzanger) of 15 april (Bruine kiekendief, Kemphaan, Visdief) tot en met 31 augustus niet plaatsvinden.

De hierboven beschreven werkwijze staat op kaart aangegeven in bijlage 2. Op de kaart is het N2000-gebied ingedeeld in verschillende gebiedsdelen. Met kleuren is aangegeven in welke periode in welk gebiedsdeel afschot mogelijk is.

5 Effectbeoordeling

Algemeen

Voor het kwantificeren van de effecten van de verschillende maatregelen maken we gebruik van de gevoeligheidsanalyse die is opgesteld voor het toetsen van ganzenbeheersmaatregelen in Noord-Holland (Van der Hut & Bruinzeel 2014, Ganzenbeheer in Noord-Holland; gevoeligheid van kwalificerende waarden, A&W Rapport 2063, Feanwâlden). Nadere onderbouwing van de effecten van de lokale beheersmaatregelen wordt in dat rapport gegeven. Daar waar nodig, wordt naar dit hoofd-rapport verwezen. In de uitvoeringsplannen worden de generieke gevoeligheden en effecten geplaatst in de lokale context: wat betekenen de beheersmaatregelen voor de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura-2000 gebied.

Koppelafschot

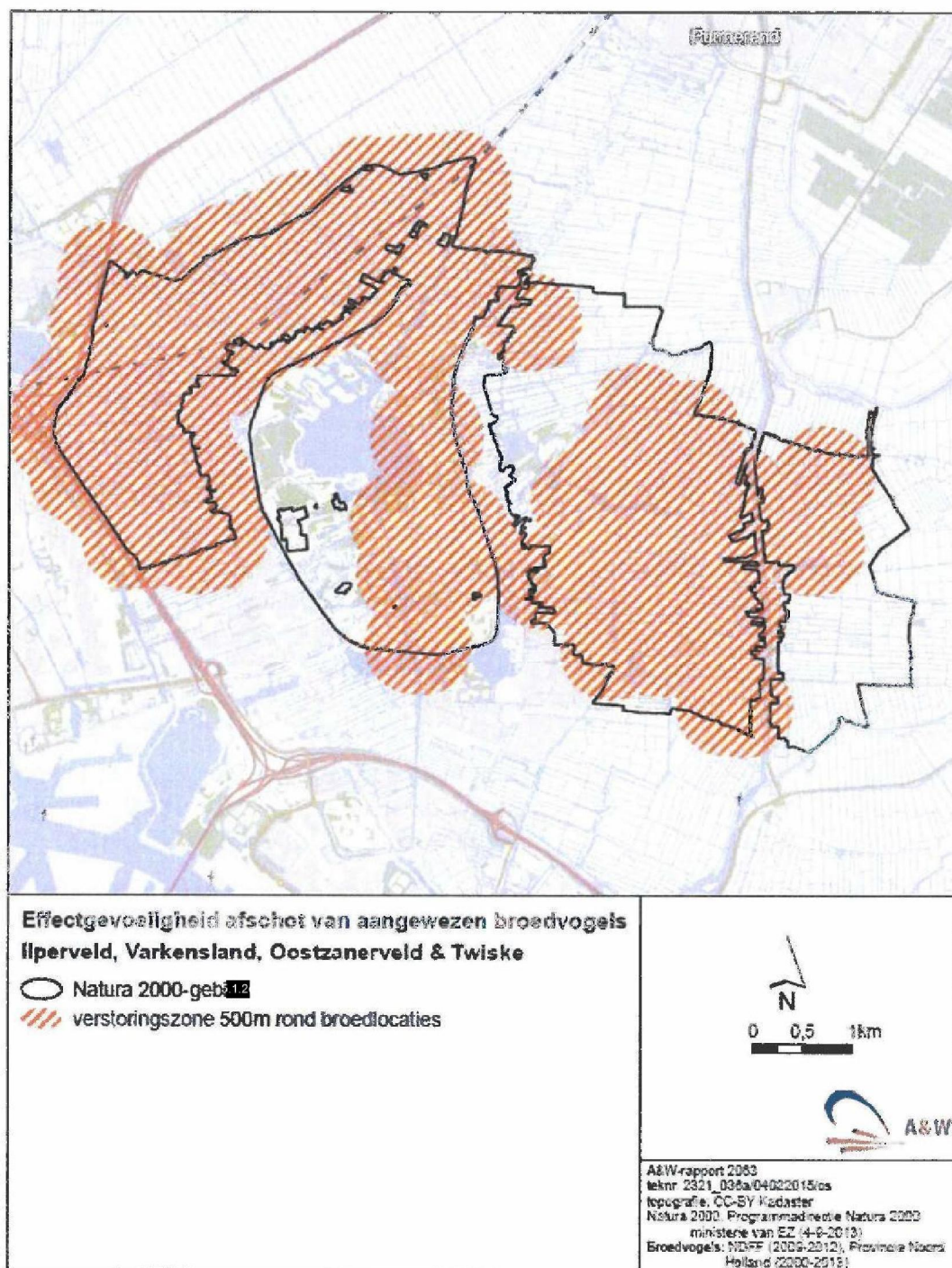
Groeilocaties van kwetsbare habitattypen worden ten behoeve van koppelafschot niet betreden. Negatieve effecten treden daarom niet op. De kwalificerende habitatsoorten zijn niet gevoelig voor verstoring door schoten (Van der Hut & Bruinzeel 2014, §3.3), mogelijk met uitzondering van de Bitervoorren en Noordse Woelmuis. Het is daarom mogelijk dat deze soort verstoord wordt in de directe omgeving waar afschot plaatsvindt. De frequentie is echter zo laag, dat geen negatief effect op de draagkracht of op de aantallen plaatsvindt (Van der Hut & Bruinzeel 2014). Koppelafschot heeft geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen.

Kwalificerende broedvogels kunnen tijdens de broedperiode verstoord worden als gevolg van geluidsbelasting en het zichtbare aspect van afschot (van der Hut & Bruinzeel 2014, §3.3 en zie figuur 5.1). Betreding van broedlocaties vindt niet plaats, zodat broedhabitat niet wordt aangetast.

Koppelafschot In februari leidt niet tot negatieve effecten op kwalificerende broedvogels, aangezien deze broedvogelsoorten zich dan nog niet gevestigd hebben. In maart kunnen Roerdomp en Watersnip verstoring ondervinden in de vestigingsfase. De Roerdomp vestigt territoria vanaf begin maart en komt verspreid voor in een groot deel van het gebied. Rekening houdend met een effectafstand van 500 m en met inrichting van nieuw leefgebied in het Oostzanerveld en Ilperveld, is in een belangrijk deel van het Oostzanerveld, Twiske, Ilperveld en Varkensland een risico aanwezig op verstoring, waarbij broedlocaties niet bezet worden of verlaten worden. Deelgebieden buiten de risicogebieden zijn het open middendeel in het noorden van het Oostzanerveld, de westelijke helft van het Twiske, het westelijk deel van het Ilperveld en het zuidelijk deel van Varkensland (figuur 5.1).

In de eerste helft van april arriveren ook Bruine kiekendief, Snor en Rietzanger in de broedgebieden. Het verspreidingsgebied van de genoemde soorten is zo groot, dat koppelafschot in deze periode feitelijk niet mogelijk is zonder risico's op verstoringseffecten. De uitvoering van koppelafschot ter hoogte van en in de omgeving van bekende broedlocaties is beperkt tot de periode vóór de genoemde vestiging van deze soorten, zodat negatieve effecten niet optreden en een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen wordt uitgesloten.

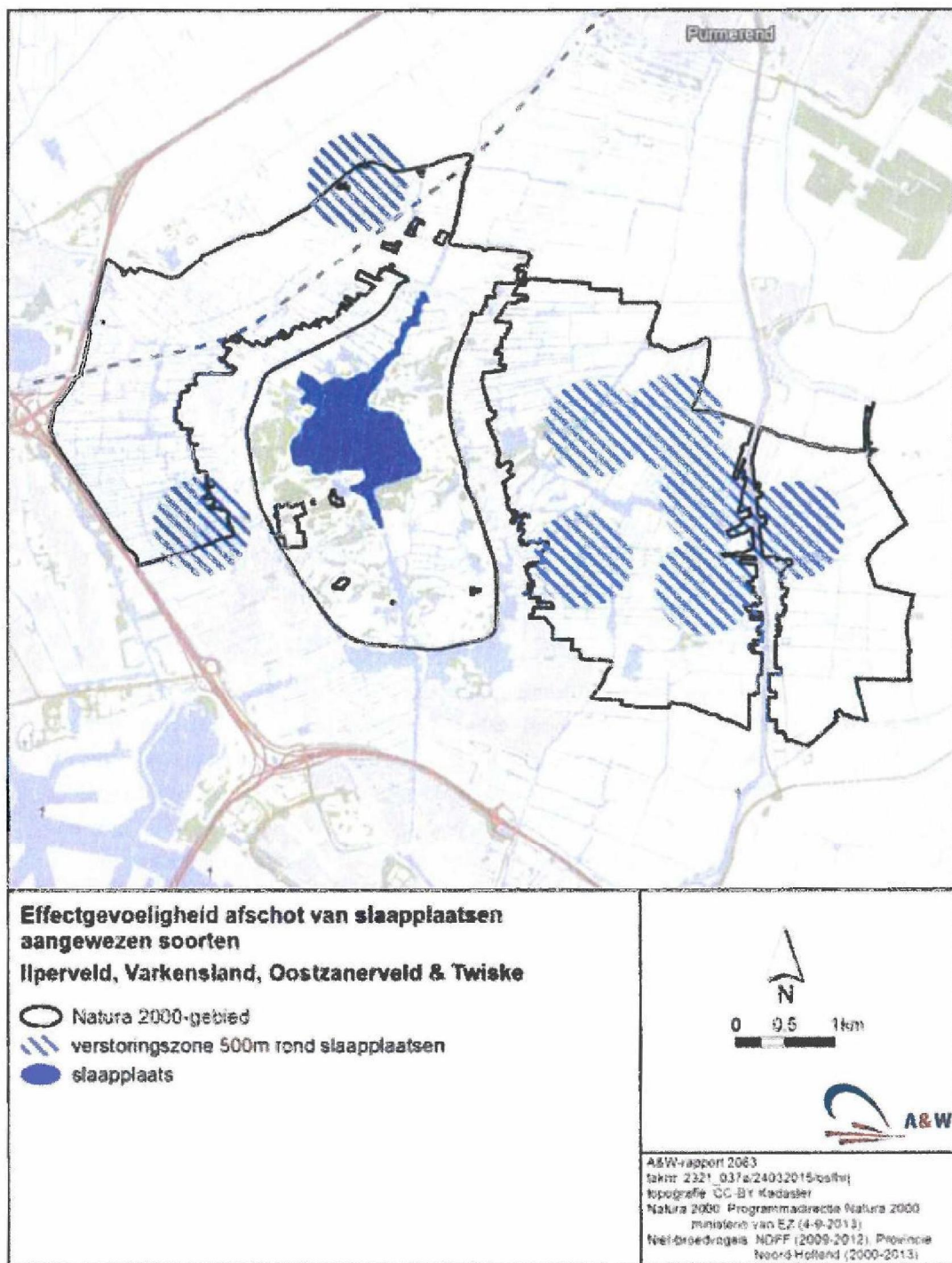
Koppelafschot heeft geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen broedvogels.

Figuur 5.1 Effectgevoeligheid voor afschot van aangewezen broedvogels.

Slaapplaatsen van Grutto's en foerageergebieden van niet-broedvogels kunnen verstoord worden tijdens het uitvoeren van koppelschot (Van der Hut & Bruinzeel 2014, zie figuur 5.2). Effecten hangen af van de locatie, de schaal (grootte van het gebiedsdeel), periode en frequentie van uitvoering (Van der Hut & Bruinzeel 2014 §3.3). Ter hoogte en in de directe omgeving van Gruttoslaapplaatsen, die gebruikt worden in de periode half februari - half april, vindt geen koppelschot plaats, zodat de

slaapplaatsen niet verstoord worden. Daarbuiten is de frequentie van koppelafschot beperkt tot maximaal één dagdeel per week per deelgebied.

Figuur 5.2 Effectgevoeligheid voor afschot. De gearceerde delen betreffen grutto-slaapplaatsen, het blauwe deel betreft concentraties van Smient, Grauwe gans en Krakeend (zie ook figuur 2.5).

Als gevolg daarvan kunnen tijdelijke verstoringen optreden. Vogels wijken uit (naburige percelen worden in hetzelfde dagdeel ontzien) en kunnen op een later moment weer terugkeren. De beper-

king in frequentie en schaal voorkomen een negatief effect op de draagkracht voor deze soorten. Enkele soorten bevinden zich onder het instandhoudingsdoel (Smient, Slobeend, Meerkoet). Koppel-afschot heeft geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen niet-broedvogels.

Legselbehandeling

De gevoeligheid van kwalificerende waarden voor legselbehandeling, waarbij hoofdzakelijk gebruik gemaakt wordt van bestaande paden en vaarwegen, is vergelijkbaar met het effect van terreinbezoeken ten behoeve van terreinbeheer, inventarisaties en bijvoorbeeld activiteiten gerelateerd aan de bestrijding van Muskusratten (van der Hut & Bruinzeel 2015 §3.6),

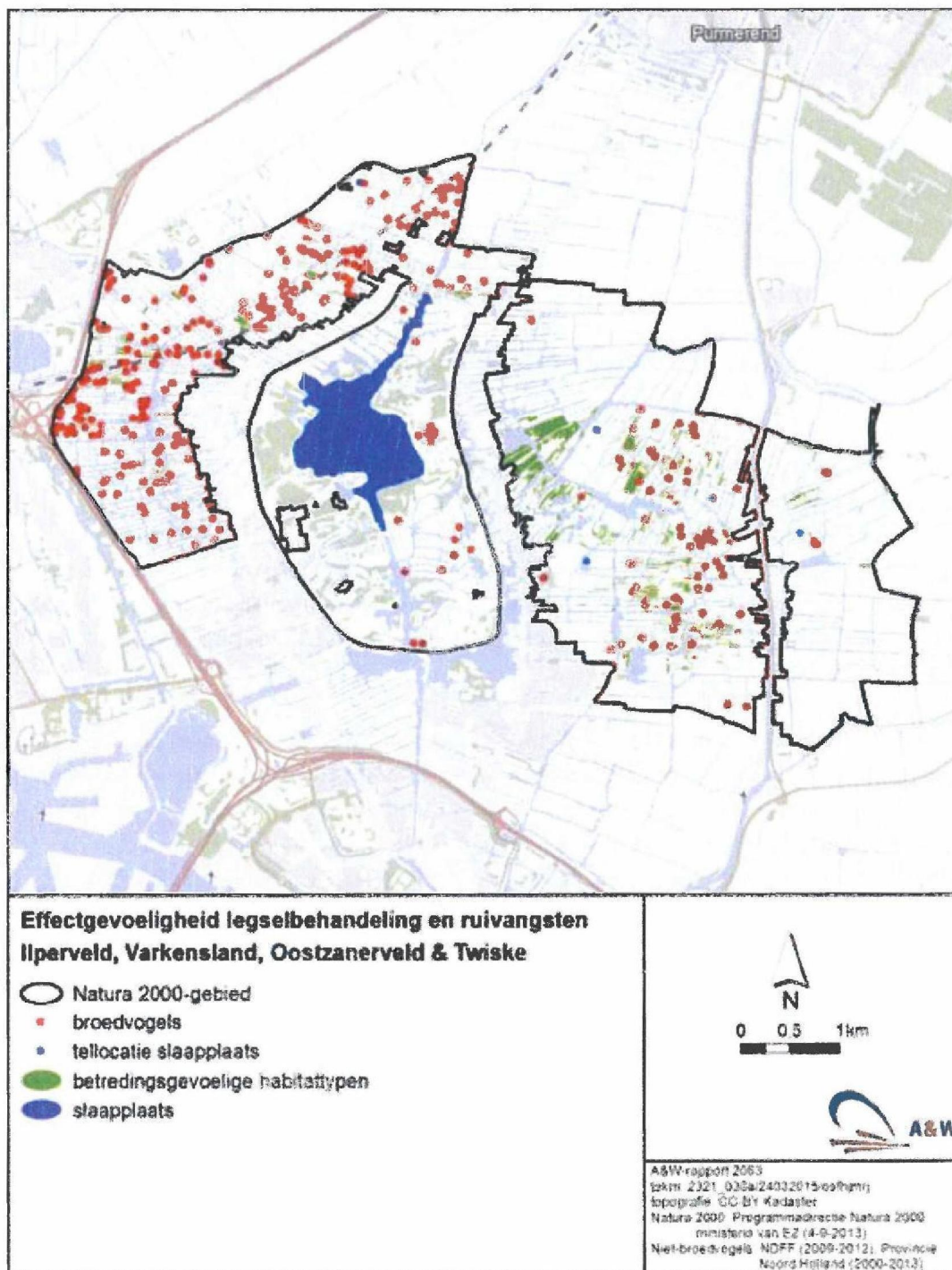
In de broedgebieden van overzomerende ganzen komen de volgende kwalificerende betredingsgevoelige habitattypen: vochtige heide, veenmosrietland en hoogveenbossen (figuur 5.3). Bij het meermaals betreden van groeilocaties kan vegetatie beschadigd worden. De groeilocaties zijn echter uitgesloten van betreding ten behoeve van legselbehandeling, zodat negatieve effecten voorkomen worden.

De aangewezen habitatsoorten (Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Meervleermuis en Noordse woelmuis) ondervinden geen effect van legselbehandeling. Het habitat van de vissoorten wordt niet aangetast, Meervleermuizen worden in het foerageergebied niet verstoord, verstoring van Noordse Woelmuisen is niet waarschijnlijk. In elk geval treedt geen verstoring van betekenis op boven of naast werkzaamheden die ten behoeve van beheer en onderzoek als plaatsvinden in het gebied.

In de broedgebieden van overzomerende ganzen komende kwalificerende broedvogels voor. Het betreft soorten die in graslandpercelen ofwel moerasvegetaties broeden (figuur 5.3). De grasland-broedvogels Kemphaan (op grasland dat zich laat ontwikkeld), Watersnip (op nat grasland, vaak met laag half open moeras) en Vissdief (op percelen met kale plekken) ondervinden geen negatief effect van legselbehandeling. Nestlocaties worden niet betreden, omdat ganzen in moeras- en ruigtevegetaties met meer dekking broeden. Een tijdelijke verstoring als gevolg van legselbehandeling in de omgeving, bijvoorbeeld aan de rand van een perceel is mogelijk, maar dit zal niet leiden tot het verhinderen van vestiging van broedvogels of het verlaten van broedsels. Deze aard van verstoring komt in de huidige situatie door agrarische gebruik, beheeractiviteiten en vaarrecreatie al voor. De kans op extra verstoring is bovendien zeer gering, omdat legselbescherming voor een belangrijk deel wordt uitgevoerd in maart, voordat deze soorten (met name Vissdief en Kemphaan) zich op de broedlocaties vestigen.

Betreding van broedlocaties van kwalificerende moerasbroedvogels (Roerdomp, Bruine kiekendief, Watersnip, Snor en Rietzanger) tijdens de broedperiode kan broedgevallen verstoren. Dit geldt ook voor riet- en moerasvegetaties vóór de broedtijd. Als rietland in het vroege voorjaar (of later in het broedseizoen) betreden wordt ontstaan paden, die een broedseizoen lang aanwezig kunnen blijven. Hierdoor neemt de predatiekans toe. Broedlocaties van Bruine kiekendief en Roerdomp zijn in dit gebied kwetsbaar, omdat het veelal kleinschalige rietopstanden (zoals verlande sloten) betreft. Voor Snor en Rietzanger geldt dit in mindere mate. De werkwijze sluit het betreden van *natte* rietpercelen (waar Roerdomp, Bruine kiekendief en Snor kunnen broeden) echter uit. Negatieve effecten treden daardoor niet op. Mogelijk wordt op enkele locaties het broedhabitat van Rietzangers in drogere

rietruigten in voor een deel in kwaliteit verminderd door betreding in maart - medio april, dit heeft echter geen nadelige gevolgen voor de aantallen Rietzangers in het gebied. Rietzangers arriveren vanaf begin - medio april. Foeragerende vogels van soorten die vroeg in het jaar aanwezig zijn en een groot activiteitengebied hebben (met name Roerdomp) kunnen in de omgeving van broedlocaties tijdelijk verstoord worden. Deze storingen zijn zo beperkt in frequentie (twee tot drie zoekronden per jaar) dat geen negatieve effecten op de aantallen in het gebied op treden.

Figuur 5.3 Effectgevoeligheid legselbehandeling en ruivangsten

In de broedgebieden van overzomerende ganzen foerageren of pleisteren niet-broedvogels, namelijk Grauwe gans, Smient, Krakeend, Slobeend, Meerkoet en Grutto (figuur 5.3). In de periode van legselbehandeling (hoofdzakelijk maart) zijn deze soorten in relatief grote aantallen aanwezig. Slaapplaatsen worden gemeden, zodat negatieve effecten hier niet optreden. Tijdens de zoekronden naar legfels (twee tot drie ronden per jaar) kunnen foeragerende watervogels verstoord worden. Deze vogels wijken uit en kunnen op een later moment weer terugkeren. Deze storingen zijn zo beperkt in frequentie dat geen negatieve effecten op de aantallen in het gebied op treden.

Legselbehandeling heeft geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen habitattypen, habitatsoorten, broedvogels of niet-broedvogels.

Ruivangsten

De deelgebieden die geschikt zijn om ruivangsten uit te voeren overlappen met groeilocaties van kwalificerende habitattypen, leefgebied van kwalificerende habitatsoorten, het broedgebied van kwalificerende vogelsoorten en slaapplaatsen of foerageergebieden van niet-broedvogels. De desbetreffende groeilocaties zijn uitgesloten van betreding ten behoeve van ruivangsten, zodat negatieve effecten op habitattypen en broedhabitat niet optreden (zie ook Van der Hut & Bruinzeel 2014, paragraaf 3.5).

In de ruigebieden van overzomerende ganzen komende kwalificerende broedvogels voor. Het betreft soorten die in graslandpercelen ofwel moerasvegetaties broeden (figuur 5.3). De grasland-broedvogels Kemphaan, Watersnip en Visdief ondervinden geen negatief effect van ruivangsten, omdat nestlocaties niet betreden worden. Een tijdelijke verstoring als gevolg van ruivangsten in de omgeving, bijvoorbeeld aan de rand van een perceel is mogelijk, maar dit zal niet leiden tot het verlaten van broedsels. Deze aard van verstoring komt in de huidige situatie door agrarische gebruik, beheeractiviteiten en vaarrecreatie al voor.

Kwalificerende moerasbroedvogels (Roerdomp, Bruine kiekendief, Snor en Rietzanger) ondervinden geen negatieve effecten, omdat natte rietpercelen (waar Roerdomp, Bruine kiekendief en Snor kunnen broeden) niet betreden worden. Mogelijk wordt op enkele locaties het broedhabitat van Rietzangers in drogere rietruigten tijdelijk verstoord. Dit heeft echter geen nadelige gevolgen voor de vereiste draagkracht voor Rietzangers in het gebied, omdat de draagkracht ruimschoots voldoende is (de aantallen bevinden zich boven het instandhoudingsdoel).

Foeragerende broedvogels met een groot activiteitengebied hebben (met name Roerdomp, Bruine kiekendief, Visdief) kunnen in de omgeving van broedlocaties tijdens het foerageren tijdelijk verstoord worden, omdat de werkzaamheden in de broedperiode (15 mei - 15 juli) uitgevoerd worden. Deze storingen zijn beperkt in frequentie zodat geen negatieve effecten op de aantallen in het gebied optreden. Niet-broedvogels zijn in deze periode grotendeels afwezig, zodat negatieve effecten op het seizoensgemiddelde van deze soorten niet optreden.

Ruivangsten hebben geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen habitattypen, habitatsoorten, broedvogels of niet-broedvogels.

Afschot

Groeilocaties van kwetsbare habitattypen (vochtige heide en veenmosrietland en hoogveenbossen) worden ten behoeve van afschot niet betreden. Negatieve effecten treden daarom niet op.

De kwalificerende habitatsoorten zijn niet gevoelig voor verstoring door schoten, mogelijk met uitzondering van de Bittervoorn en Noordse Woelmuis (van der Hut & Bruinzeel 2014, §3.3). Het is daarom mogelijk dat deze soort verstoord wordt in de directe omgeving waar afschot plaatsvindt. De frequentie is echter zo laag, dat geen negatief effect op de draagkracht of op de aantallen plaatsvindt (van der Hut & Bruinzeel 2014, §3.3) .

Kwalificerende broedvogels kunnen tijdens de broedperiode verstoord worden als gevolg van geluidsbelasting en het zichtbare aspect van afschot (van der Hut & Bruinzeel 2014, §3.3) . Betreding van broedlocaties vindt niet plaats, zodat broedhabitat niet wordt aangetast. Afschot wordt bovendien ter hoogte van en in de omgeving van broedlocaties uitgevoerd buiten de broedperiode van deze soorten, waarvan de begindatum uiteenloopt van 1 maart tot 15 april; de einddatum van de broedperiode is 31 augustus. Negatieve effecten worden daardoor voorkomen. Voor de maand februari geldt hetgeen beschreven is onder koppelafschot. In de maanden mei-augustus is afschot in nagenoeg het gehele gebied niet mogelijk zonder risico's op verstoring van kwalificerende broedvogels (figuur 5.1). In september en oktober leidt afschot niet tot verstoring van broedvogels. Foeragerende vogels van soorten met een groot activiteitsgebied (Roerdomp en Bruine kiekendief) kunnen in de wijde omgeving van broedlocaties tijdelijk verstoord worden. Deze storingen zijn zo beperkt in frequentie dat geen negatieve effecten op de aantallen in het gebied op treden.

Slaapplaatsen van Grutto, Smient, Krakeend en Grauwe gans en foerageergebieden van andere niet-broedvogels kunnen verstoord worden tijdens het uitvoeren van afschot (Van der Hut & Bruinzeel 2014, §3.3 zie figuur 5.3). Effecten hangen af van de locatie, de schaal (grootte van het gebiedsdeel), periode en frequentie van uitvoering. Ter hoogte en in de omgeving (500 m) van Gruttoslaapplaatsen, die gebruikt worden in de periode half februari - half april, vindt geen afschot plaats, zodat de slaapplaatsen niet verstoord worden. Dit geldt ook voor de slaapplaatsen van Grauwe gans, Smient en Krakeend in de Twiskepolder (september-maart). Buiten deze gebieden en periode is de frequentie van afschot per deelgebied beperkt tot één dagdeel per week. Als gevolg daarvan kunnen tijdelijke verstoringen optreden. Vogels wijken uit en kunnen op een later moment weer terugkeren. De beperking in frequentie en schaal voorkomen een negatief effect op de draagkracht voor deze soorten. Enkele soorten bevinden zich onder het instandhoudingsdoel (Smient, Slobeend, Meerkoet).

Afschot heeft geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen habitattypen, habitatsoorten, broedvogels of niet-broedvogels.

Beheersmaatregelen en instandhoudingsdoelen Grauwe gans

De instandhoudingsdoelen voor de Grauwe gans (leefgebied met een draagkracht van seizoensgemiddeld 90 vogels) komen door de voorgestelde maatregelen niet in gevaar.

De volgende overwegingen liggen hieraan ten grondslag:

- Een significant effect op de instandhoudingsdoelen zou kunnen plaatsvinden indien de draagkracht van het gebied wordt aangetast of indien de aantallen in de wijdere omgeving van het Natura-2000 gebied dermate laag worden dat de bestaande draagkracht niet benut kan worden.
- De aantallen Grauwe ganzen die over het gehele jaar genomen in het Natura 2000 gebied aanwezig zijn, zijn een functie van de lokale draagkracht en een functie van de aantallen in de wijdere omgeving (variërend van schaal van West-Europa, Nederland tot de provincie Noord-Holland).
- De draagkracht van het gehele gebied wordt door de beheersmaatregelen niet aangetast. Er worden geen maatregelen uitgevoerd die de foerageerfunctie en/of de rustfunctie van het gebied aantasten. Gedurende het gehele jaar blijft het voedselaanbod gegarandeerd, rust en veiligheid in het gebied zal in de periode november-januari niet worden aangetast, en verstoring van rust en veiligheid zal in de periode februari-oktober gefaseerd en gereguleerd in ruimte en tijd plaatsvinden. Geconcludeerd wordt dat de draagkracht van het gebied voor Grauwe ganzen hiermee niet wordt aangetast.
- De West-Europese, Nederlandse en Noord-Hollandse populatie zijn omvangrijk en groeiende. De voorgestelde maatregelen in Noord-Holland zijn gericht op het reduceren van de populatieomvang met een corresponderend schade niveau vergelijkbaar met de situatie in 2005. Zowel de huidige aantallen Grauwe ganzen in Noord Holland, als de aantallen in 2005 zijn cq waren ruim voldoende om gunstige staat van instandhouding te garanderen. Deze aantallen zijn ruim voldoende om de draagkracht in de Natura-2000 gebieden te benutten.

Geconcludeerd wordt dat de beheersmaatregelen (koppelafschot (februari-maart), legselbehandeling, ruivangsten en afschot (maart-oktober)) geen significant negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelen van Grauwe ganzen in het gebied.

Aantalsreductie zomerganzen

Het reduceren van het aantal jaarrond verblijvende ganzen in het gebied, kan bijdragen aan het realiseren van de instandhoudingsdoelen voor andere vanuit Natura 2000 beschermde soorten (omdat concurrentie om voedsel hierdoor kan afnemen). De draagkracht van het gebied voor de andere aangewezen herbivore niet-broedvogels (oa Smient, Meerkooit, Krakeend) kan toenemen als het aantal jaarrond consumenten van gras (Nijlgans, Grauwe gans, Canadese gans, Brandgans) zal afnemen.

Samenvatting effectbeoordeling

Een overzicht van de effecten en het toetsingsresultaat is gegeven in tabel 5.1.

Tabel 5.1. Effectbepaling en toetsing van ganzenbeheermaatregelen in het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.

-	geen effect					
t	risico op tijdelijke verstoring, geen effect op aantallen					
k	risico op klein effect op kwaliteit of kwantiteit					
a	risico op aanzienlijk effect op kwaliteit of kwantiteit					
	geen effect op instandhoudingsdoelen					
	risico op verstoring/verslechtering, maar geen knelpunt voor instandhoudingsdoelen					
	risico op significant negatief effect (knelpunt voor instandhoudingsdoelen)					
code	kwalificerende waarden / beheermaatregel	koppel afschot	legsel behandeling	vangen ruiende vogels	onder steunend afschot	aantals reductie ganzen
	habitattypen					
H3140	Kranswierwateren	-	-	-	-	-
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	-	-	-	-
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	-	-	-	-
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	-	-	-	-
H91D0	Hoogveenbossen	-	-	-	-	-
	habitatsoorten					
H1134	Bittervoorn	t	-	-	t	-
H1149	Kleine modderkruiper	-	-	-	-	-
H1163	Rivierdonderpad	-	-	-	-	-
H1318	Meervleermuis	-	-	-	-	-
H1340	Noordse woelmuis	t	-	-	t	-
	broedvogels					
A021	Roerdomp	-	t	t	t	-
A081	Bruine kiekendief	-	-	t	t	-
A151	Kemphaan	-	-	t	-	-
A193	Visdief	-	-	t	-	-
A153	Watersnip	-	-	t	-	-
A292	Snor	-	-	t	-	-
A295	Rietzanger	-	-	t	-	-
	niet-broedvogels					
A043	Grauwe gans	t	t	-	t	-
A050	Smient	t	t	-	t	-
A051	Krakeend	t	t	-	t	-
A056	Slobeend	t	t	-	t	-
A125	Meerkoet	t	t	-	t	-
A156	Grutto	-	-	-	-	-

Samengevat geldt dat koppelafschot niet wordt uitgevoerd ter hoogte van en in de directe omgeving van slaappleatsen van Grutto's (verspreid in het gebied) en rustlocaties van Grauwe gans, Krakeend en Smient (Stootersplas, de grote plas in het Twiske). Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen met betrekking tot slaappleatsfunctie voor watervogels treedt daarom niet op. In een deel van

het gebied vindt koppelafschot alleen plaats in de maand februari, voordat de kwalificerende broedvogels aanwezig zijn. Negatieve effecten op kwalificerende broedvogels treden daardoor niet op. In twee deelgebieden vindt koppelafschot plaats tot 15 maart (i.p.v. 1 april) vanwege de weidevogelwaarden (grutto broedgebied).

Afschot verstoort wel lokaal en tijdelijk foeragerende watervogels in de periode september/oktober, maar als gevolg van gezoneerde uitvoering (in ruimte en tijd) zijn voldoende uitwijkmogelijkheden binnen het gebied aanwezig. Locaties waar watervogels in concentraties rusten (Stooterplas in het Twiske) worden uitgesloten voor afschot. De Noordse Woelmuis en Bittervoorn kunnen tijdelijk verstoord worden als gevolg van geweerschoten (koppelafschot en afschot). Dit heeft echter geen effect op de aantallen of de draagkracht voor deze soorten.

Broedlocaties van kwalificerende broedvogels worden niet betreden ten behoeve van legselbehandeling, omdat het broedhabitat (grasland) afwijkt van ganzenbroedhabitat en omdat natte rietpercelen niet betreden worden. Groeilocaties van kwetsbare habitattypen worden niet betreden. Ook tijdens ruivangsten worden deze broedlocaties gemeden. Effecten op habitattypen, habitatsoorten en broedvogels treden daarom niet op.

Tijdens legselbehandeling en ruivangsten kunnen foeragerende broedvogels en pleisterende niet-broedvogels lokaal en tijdelijk verstoord worden. Er treden in dat geval tijdelijke verstoringen op. De draagkracht of de aantallen nemen hierdoor echter niet af. De actuele aantallen van een aantal soorten niet-broedvogels bevinden zich onder het instandhoudingsdoel. De beheermaatregelen beperken echter de draagkracht niet en vormen geen belemmering om de instandhoudingsdoelen te behalen.

De beheersmaatregelen (koppelafschot (februari-maart), legselbehandeling, ruivangsten en afschot (maart-oktober)) hebben geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Grauwe ganzen in het gebied.

Uitvoering van de in hoofdstuk 4 beschreven maatregelen heeft daarom geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen.

6 Conclusie

Op basis van de effectbeoordeling (hoofdstuk 5) van de uitvoering van de maatregelen (hoofdstuk 4), wordt geconcludeerd dat met de in hoofdstuk 4 geformuleerde werkwijze de maatregelen legselbehandeling, koppelafschot, ruivangsten en afschot in Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske geen significant negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. De werkwijze is zodanig gedifferentieerd naar ruimte en tijd, dat significant negatieve effecten voorkomen worden en mogelijk dragen de maatregelen zelfs bij aan het vergroten van de draagkracht van het gebied voor aangewezen soorten.

Op basis van voorliggend uitvoeringsplan wordt voor het hiervoor beschreven beheer van jaarrond verblijvende ganzen een vergunningsaanvraag ex art 19 lid d van de Natuurbeschermingswet ingediend.

Deze aanvraag geldt voor de Grauwe gans, de Brandgans, de Canadese gans en de Nijlgans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride soorten in al hun verschijningsvormen. Voor de Rietgans en de Kolgans geldt de aanvraag uitsluitend voor legselbehandeling.

Literatuur

Huurnink, M., A. van Hooff, P. Oudejans & R. Blijleven 2011. Concept beheerplan Natura 2000 Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske (Concept, 11 januari 2011).

Van der Hut, R.M.G & L.W. Bruinzeel 2015. Ganzenbeheer in Noord-Holland. Gevoeligheid van kwalificerende waarden. A&W-rapport 2063 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Bijlage 1 Toelichting maatregelen G7 akkoord

Afschot van koppelende broedparen

Voorafgaand aan de broedperiode vormen ganzen broedkoppels die vanwege gedrag en verblijf (ganzen die zich in tweetallen ophouden nabij (potentieel) broedgebied; ze maken geen deel uit van een groep en houden afstand tot andere ganzen) kunnen worden gekenschetst als vogels die dat jaar zullen gaan broeden.

Deze beheermaatregel (uitvoeringsperiode conform FF-wet ontheffing van 1 februari tot 1 april) wordt uitgevoerd door koppelvormende ganzen actief op te zoeken en te doden. Dit kan door het gebied af te varen met de boot, de koppelvormende ganzen met de auto vanaf de weg zoeken en/of door de koppelvormende ganzen te voet te zoeken. Deze vorm van beheer is dus dynamisch van aard en onderscheidt zich daarmee van regulier afschot.

Door deze vogels al voorafgaand aan de broedperiode middels afschot uit de populatie verwijderen wordt verdere nestvorming voorkomen. Oudervogels van niet-vliegvlugge jonge vogels zullen omwille van ethische argumenten niet worden geschoten.

Eventuele beperkingen bij deze maatregel in tijd en ruimte worden per Natura 2000 gebied in de voor dat gebied geldende werkplan aangegeven.

Nest- of legselbehandeling

Bij legselbehandeling worden de nesten van broedende ganzen gezocht en de eieren dusdanig behandeld dat de embryonale ontwikkeling wordt gestopt en/of het aantal eieren wordt verminderd. De behandeling van de eieren bestaat uit het aanprikken van eieren, het dompelen van eieren in een olieachtige substantie, al dan niet in combinatie met het rapen en verwijderen van eieren. De nesten worden veelal vanaf het water gezocht, waarna kortstondig het land wordt betreden, het nest wordt bezocht en de eieren worden behandeld.

Voor de brandgans geldt dat deze echter ook op open velden broedt, zodat de nesten van deze soort ook lopend worden gezocht.

Aanprikken *Bij het aanprikken van eieren wordt met een stevige dun metalen 'naald' de eischaal aan beide uiteinden doorboord. Alle eieren van het nest worden behandeld. De behandelde eieren worden in verband met eventuele vervolgrondes gemerkt.*

Dompelen *Bij het behandelen met olie worden alle eieren gemerkt en daarna geheel ondergedompeld in olie. De eieren worden weer teruggelegd in het nest*

Legselbehandeling vergt altijd een tweede ronde in verband met later gelegde eieren of later gemaakte nesten. Eventuele beperkingen bij deze maatregel in tijd en ruimte worden per Natura 2000 gebied in de voor dat gebied geldende werkplan aangegeven.

Ruivangsten

Gedurende een kort aantal weken kunnen ganzen tijdens de ruiperiode niet vliegen omdat de slagpennen uit de vleugel gelijktijdig worden geruid. Kenmerkend voor deze periode is dat ganzen elkaar dan opzoeken en veelal op open water of in moerasgebieden de rui zullen doorbrengen. Deze ganzen

zullen worden gevangen door de ruiende vogels met een klein aantal mensen (groeps grootte circa 4 tot 6 personen) heel rustig op te drijven naar een vooraf opgestelde vangkraal. De locatie van de vangkraal en de gebiedsgedeeltes waar kan worden gedreven worden vooraf vastgesteld en over-eengekomen met de lokale beheerder(s). Het drijven zal in de meeste gevallen geschieden van af het water. Bij het drijven wordt geen gebruik gemaakt van geluid of optische middelen anders dan de aanwezigheid van de vangploeg zelf.

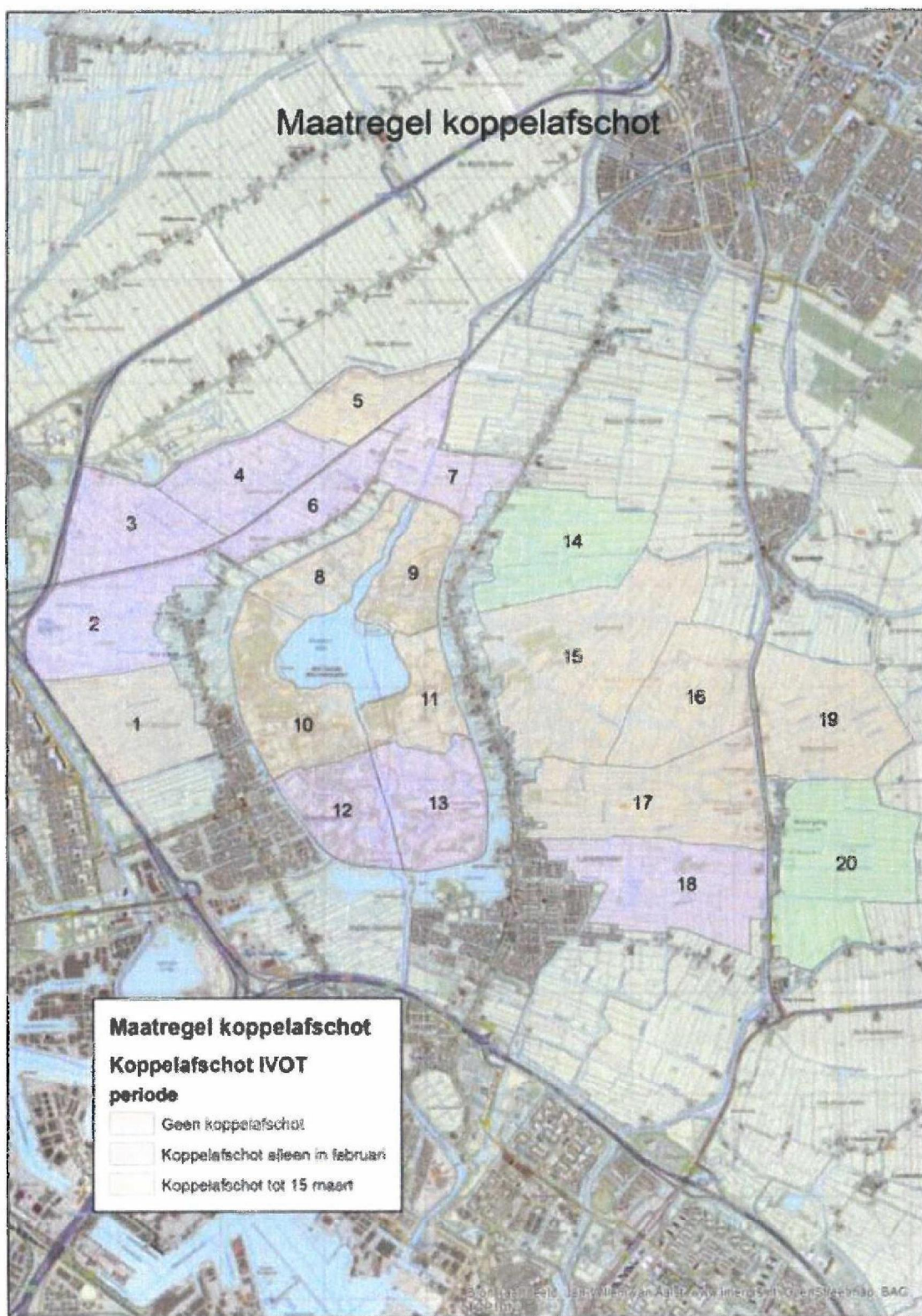
De gevangen dieren worden gedood op locatie in een afgesloten ruimte met behulp van een mobiele slachterij alwaar de dieren gehanteerd en/of gefixeerd worden.

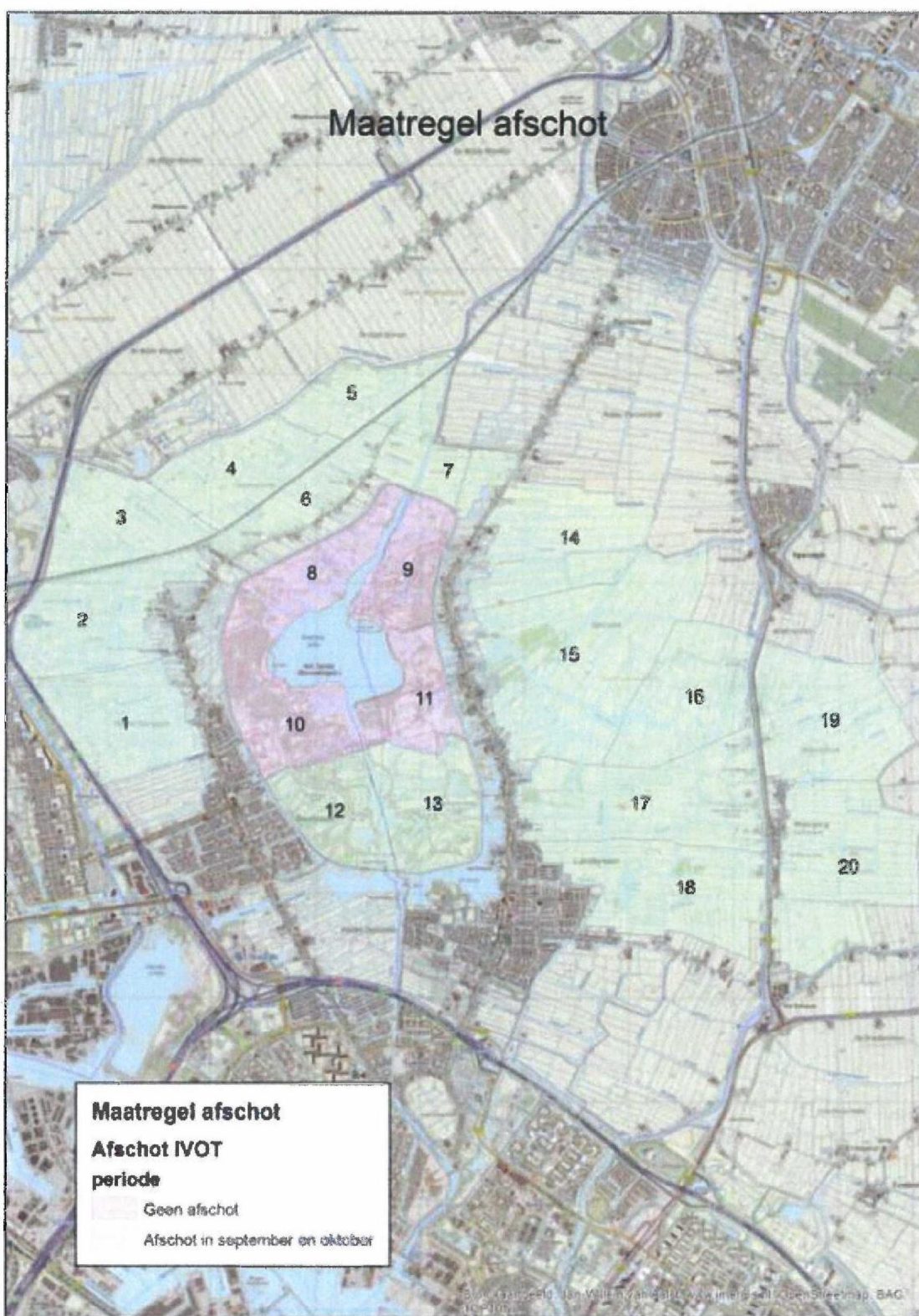
Ruivangsten vinden hooguit enkele malen (maximaal 3 – 4 maal) per jaar plaats.

Afschot

Afschot kan, afhankelijk van de geldende instandhoudingsdoelen, in ruimte en tijd worden beperkt binnen de Natura 2000 gebieden. Deze beperkingen in tijd en ruimte worden aangegeven in de werkplannen. Deze beheermaatregel (uitvoeringsperiode conform ontheffing van 1 maart tot 1 november) wordt normaliter uitgevoerd middels aanzitten vanuit een gedurende de duur van de aanzit vaste plaats. Deze vorm van beheer is dus statisch van aard en kent veel minder mogelijke optische verstoring dan afschot van koppelvormende ganzen doordat de jager zich nagenoeg niet door het veld verplaatst.

Bijlage 2 Waar en wanneer is (koppel)afschot mogelijk?

Bijlage 3 Beheer en schadebestrijding grenzend aan N2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske

Beheer en schadebestrijding in de nabije omgeving (maar buiten de begrenzing van het N2000 gebied) kan in specifieke gevallen de instandhoudingdoelen van het betreffende N2000 gebied aantasten (externe werking). Dit kan op twee verschillende manieren optreden:

1. activiteiten buiten het N2000 gebied hebben een verstorend effect op natuurwaarden die zich binnen het N2000 gebied bevinden (bijvoorbeeld broedvogels die binnen het N2000 gebied broeden, kunnen verstoord raken door geluid waarvan de bron net buiten het N2000 gebied ligt). Dit is de externe werking ten gevolge van activiteiten in de randzone van het N2000 gebied.
2. soorten waarvoor het N2000 gebied is aangewezen kunnen zich een deel van de tijd buiten het N2000 gebied ophouden en kunnen hier verstoring ondervinden (bijvoorbeeld binnen het N2000 gebied wordt gebroed of geslapen, maar foerageren treedt met name op buiten het N2000 gebied). Dit is de externe werking ten gevolge van de mobiliteit van aangewezen soorten.

Hieronder gaan we in op de twee types externe werking voor het N2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.

Externe werking ten gevolge van effecten binnen het Natura 2000 gebied

Beheer van zomerganzen buiten het N2000 gebied (legselbehandeling, ruivangsten) heeft geen effect op natuurwaarden binnen het N2000 gebied. Koppelaafschot en afschot kunnen een versturende werking hebben tot maximaal 500m afstand vanaf de buitengrenzen van het N2000 gebied. Buiten die afstand is er (voor dit type externe werking) per definitie geen effect mogelijk. Op een afstand binnen 500m van het N2000 gebied is verstoring mogelijk van waarden die zich binnen het gebied bevinden.

Verstoring door schoten buiten het N2000 gebied heeft geen effect op habitattypen of habitatsoorten die zich binnen de grenzen van het natura 2000 gebied bevinden.

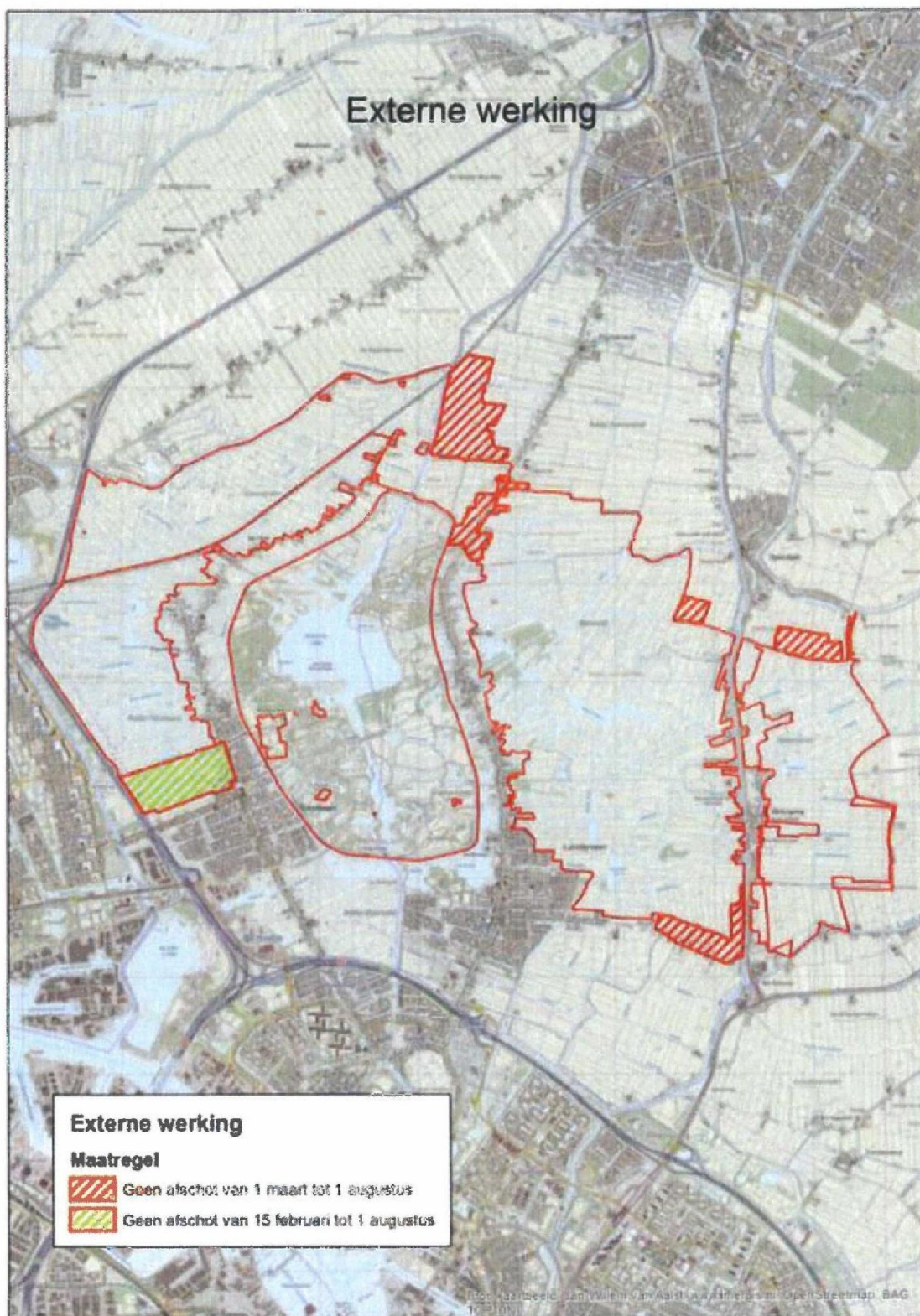
Verstoring door schoten in het buitengebied geeft op veel plaatsen geen verstoring van broedvogels. Dit wordt veroorzaakt door een bufferzone (dijk, lintbebouwing, snelweg of breed kanaal), die gelegen is tussen de bron van het geluid en de het Natura 2000 gebied. In zes deelgebieden kunnen schoten in het buitengebied aanleiding geven voor verstoring van broedvogels in het Natura 2000 - gebied. Door in deze deelgebieden (zie figuur bijlage 3.1) alleen afschot te plegen in de periode februari en september /oktober (en niet in de periode 1 maart - 1 augustus) kan voorkomen worden dat de instandhoudingsdoelen in het Natura-2000 gebied in gevaar komen.

Het gebied heeft voor de niet-broedvogels (Gauwe gans, Smient, Krukeend, Slobeend, Meerkoe en Grutto) een functie als foerageergebied en rustgebied. De maatregelen binnen het gebied vinden gefaseerd in ruimte en tijd plaats, waardoor de draagkracht voor foeragerende soorten geborgd blijft. Deze draagkracht is voldoende om lokale en tijdelijke verstoring aan de randen van het gebied te ondervangen.

Verstoring door afschot heeft een reikwijdte van maximaal 500 m. Verstoring vanuit het buitengebied reikt niet zo ver dat concentraties watervogels op de Stooterplas verstoord kunnen worden. In de nabijheid van één Gruttoslaapplaats kan afschot in het buitengebied verstoring van concentraties Grutto's veroorzaken (zie figuur bijlage 3.1). Hierdoor kunnen de aantallen op de slaapplaats (die ook overdag benut wordt) dalen. Door in het aangrenzende buitengebied geen afschot te plegen in de periode half februari-half april wordt uitgesloten dat er een negatief effect optreedt voor de Grutto slaapplaats. In dit deelgebied zijn ook kwalificerende broedvogels aanwezig met instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied. Negatieve effecten op broedvogels en niet-broedvogels worden voorkomen door geen afschot te plegen in de periode 15 februari - 1 augustus.

Externe werking van ten gevolge effecten buiten het Natura 2000-gebied

In de periode dat de aangewezen soorten aanwezig zijn, houden deze zich een deel van de tijd op binnen de grenzen van het N2000 gebied. Het Natura-2000 gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske biedt deze soorten zowel rust als voedsel. Waarschijnlijk wordt door deze soorten ook een deel van de tijd buiten de grenzen van het N2000 gebied doorgebracht, maar in hun terreingebruik zullen de soorten niet zeer selectief zijn. Indien deze soorten zich buiten het gebied bevinden en hier verstoring ondervinden, zullen ze uitwijken naar alternatieve locaties buiten het gebied, of terugkeren naar het Natura 2000 gebied waar de draagkracht ten alle tijde geborgd is. Een effect van schadebestrijding van zomerganzen buiten het N2000 gebied op aangewezen soorten van dit Natura 2000 gebied die zich (tijdelijk) buiten de grenzen van het N2000 gebied bevinden, is hiermee uitgesloten.

Figuur bijlage 3.1. Externe werking van beheer en schadebestrijding in de directe omgeving van het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske.

Conclusie

In de periode van half februari tot half april dient er een tijdelijke bufferzone voor afschot ingesteld te worden ter hoogte van één gruttoslaapplaats. In de periode 1 maart - 1 augustus dienen er vijf bufferzones ingesteld te worden ter bescherming van broedvogels. De bufferzone voor de gruttoslaapplaats overlapt met één van de bufferzones voor broedvogels. In dit gebied is afschot niet mogelijk in de periode half februari-augustus, afschot blijft hier wel mogelijk in de eerste helft van februari en in september en oktober.